

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

PERIODICALS
October 7, 1997

Vol. LXXXVII Kaina 50 c.

ANTRADIENIS — TUESDAY, SPALIS — OCTOBER 7, 1997

Nr. 194

Lietuvos prezidento rinkimams artėjant

Daugėja kandidatų į prezidento postą

Vilnius, spalio 6 d. (BNS) — Prie Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmąją kloti savaitgalį jau įveikusiu penkių kandidatų į prezidento postą, šią savaitę laukiama ir daugiau pareiškimų. Savaitgalį VRK nutarė išduoti rinkėjų parašų rinkimų lapus Seimo pirmininkui Vytautui Landsbergiui, buvusiam generalinio prokuroro pavaduotojui Artūriui Paulauskui, Seimo nariui Rimanui Smetonai, Reformų partijos vadovui Algirdui Pilveliui ir Seimo nariui Kaziiui Bobeliui.

Iki lapkričio 6-osios šie

kandidatai turi surinkti po 20,000 rinkėjų parašų. Tuomet jie bus įregistruoti kandidatais gruodžio 21-ąją įvyksiančiuose prezidento rinkimuose.

Pirmadienį VRK spres, ar išduoti parašų rinkimo lapus kauniečiui bedarbiui Jurijui Subotinui.

Savaitgalį Lietuvos Socialdemokratų partija nutarė iškelti kandidatą šios partijos vicepirmininką, Seimo narį Vytenį Andriukaitį, antradienį pareiškimą VRK ketina pateikti ir Vilniaus universiteto rektorius Rolandas Pavilionis.

Valdai Adamkui neleista kandidatuoti prezidento rinkimuose

Vilnius, spalio 6 d. (BNS) — Po ilgų ginčų vyriausioji rinkimų komisija (VRK) sekmadienį vakare nutarė neišduoti parašų rinkimo lapų Valdai Adamkui, ketinančiam kandidatuoti į Lietuvos prezidentus.

Savo sprendimą VRK grindė tuo, kad Adamkus gyveno Jungtinėse Amerikos Valstijose, todėl negalėjo faktiškai gyventi Lietuvoje.

Konstitucijos 78 straipsnis reikalauja, kad kandidatas į prezidentus pastaruosius 3 metus gyventų Lietuvoje. V. Adamkus Šiauliuose yra įsiregistravęs daugiau nei 3 metai, be to, dirba konsultantu vienoje Lietuvos bendrovių.

Iš pradžių komisija balsavo dėl to, kad būtų išduoti parašų rinkimo lapai. Trys komisijos nariai balsavo „už“, trys — „prieš“, šeši susilaikė, todėl sprendimas nebuvo priimtas. Komisijos sprendimams priimti reikia nemažiau kaip septynių balsų.

Toliau balsuojant dėl sprendimo neišduoti V. Adamkui parašų rinkimo lapų, „už“ buvo 6 komisijos nariai, 3 — „prieš“ ir trys susilaikė.

Už tai, kad nebūtų išduoti lapai balsavęs VRK pirminin-

kas Zenonas Vaigauskas pareiškė, kad „balsams pasiskirsčius po lygiai, lemia pirmininko balsas“.

V. Adamkaus štabo vadovas Vidmantas Staniulis užprotestavo tokį sprendimą, nurodęs, kad balsai nebuvo pasiskirstę po lygiai, todėl sprendimas neturėtų būti laikomas priimtu. Tada komisija priėmė protokolinią nutarimą, kad sprendimas buvo teisėtas. Už tai balsavo 7 nariai, 1 buvo „prieš“ ir 4 susilaikė.

V. Adamkaus štabo atstovai pareiškė, kad pirmadienį pradės VRK sprendimo apskundimo Vilniaus apygardos teismui procedūrą.

Taip pat sekmadienį vakare VRK nutarė neišduoti parašų rinkimo lapų kitai buvusiai JAV lietuvi, antropologijos profesorei Liucijai Baškauskaitėi.

Rinkimų štabas apskųs teismui Vyriausiąją rinkimų komisiją

Valdo Adamkaus rinkimų štabas pareiškė, kad užprotestuos teisme VRK sprendimą neįregistruoti kandidatų prezidento rinkimuose pensijon išėjusio JAV gamtosauugininko.

Pirmadienį paskelbtame štabo pareiškime VRK pirmininkas Zenonas Vaigauskas kaltinamas tendencingumu, procedūriniais pažeidimais ir politiniu šališkumu.

Komisijos nuomone, V. Adamkaus atstovų pateikti dokumentai, kuriais siekiama įrodyti, kad jis atitinka sąsulumo trukmės reikalavimą, to nepatvirtina.

Valdas Adamkus kaltinamas neryžtingumu

Česlovas Juršėnas teigia, kad Valdo Adamkaus neryžtingumas pagimdė jam pačiam nenaudingą rezultatą.

„Nereikėjo V. Adamkui tiek trepsėti prieš apsisprendžiant“, spaudos konferencijoje pareiškė Č. Juršėnas, komentuodamas VRK sprendimą neduoti V. Adamkui lapų rinkėjų parašams rinkti, kad būtų įregistruotas kandidatas į prezidentus.

Anot LDDP vadovo, Konstitucija priimta prieš 5 metus, ir lygiai tiek laiko V. Adamkus žinojo, kad prezidentu norintis būti asmuo turi gyventi Lietuvoje.

Č. Juršėnas nesutinka su

Rugsėjo 27-28 d. Philadelphiaje, Pennsylvania, vyko JAV Lietuvių bendruomenės XV Tarybos I sesija.

J. Urbono nuotr.: Sesijoje dalyvavę Michigan valstijos JAV LB XV sesijos nariai — (I eilėje iš kairės) Janina Udrienė, Vytas Petrusis, Gražina Kamantiene ir Jonas Urbanas; (II eilėje) Algis Ruginienis, Liūda Ruginienė ir Vytautas Kamantas, Pasaulio lietuvių bendruomenės Seime Vilniuje liepos pradžioje išrinktas PLB pirmininku.

NRTV tarybos problemas spres Seimo pirmininkas

Vilnius, spalio 6 d. (BNS) — Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas nusprendė nepasirašyti pabaigoje priimtų Visuomenės informavimo priemonių, Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos bei Darbo sutarties įstatymų pataisų.

Tačiau prezidentas negrąžino jų Seimui iš naujo svarstyti. Tokiu atveju, kaip numato Konstitucijos 71 straipsnis, pataisai turi pasirašyti Seimo pirmininkas. Prezidento atstovo pareiškime nurodoma, kad parlamento vadovas ir „priims visą atsakomybę“.

Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis įstatymų pataisus pasirašė pirmadienio rytą. Šios pataisos suteikė galimybę atsistatydinti Nacionalinio radijo ir televizijos tarybai, kartu atleidžiant ir NRTV generalinį direktorių. Seimo sprendimas leidžia išspręsti susidariusią NRTV vadovybės krizę, kai teismo sprendimu į NRTV generalinio direktoriaus vietą buvo grąžintas vasarį atleistas Vytautas Kvietauskas, tačiau šios tarybos paskirtasis generalinis direktorius Arvydas Ilginis nepasitraukė iš pareigų.

Lietuvos prezidento atstovo spaudai pareiškime pažymima, kad Seimas sukūrė labai pavojingą dalyką, „kai įstatymai taikomi ne visuomenės poreikiams tenkinti, o konkrečioms valdančiosios partijos sprendimams įgyvendinti“.

Atstovas spaudai pareiškė, kad NRTV taryba, atsakydama vykdyti teismo sprendimą, pati sukūrė nenormalią padėtį, kai neleidžiama dirbti teismo ir darbą grąžintam generaliniam direktoriui.

Prezidentas A. Brazauskas minėtąsias įstatymų pataisas

vertinimu, kad kairiųjų jėgų atstovų VRK valia V. Adamkaus atstovams nebuvo išduoti parašų rinkimo lapai. Pasak jo, už V. Adamkui palankų sprendimą nebesavo ir centrinių bendraminčių koalicijoje konservatorių bei krikščionių demokratų atstovai komisijoje.

„Tai kuo mes čia dėti?“, retoriskai klausė LDDP pirmininkas.

kas Andrius Kubilius teigia, kad paties Lietuvos vadovo sprendimai yra „tikrai politiniai žaidimai“.

Jis sakė, kad pataisos buvo teisėtos ir „neturi nieko bendra su politinėmis aktualijomis“.

„Ko kita buvo galima tikėtis?“, klausė A. Kubilius, pastebėjęs, kad rugsėjo mėnesio prezidento patarėju buvo paskirtas šio Seimo paleistas buvusios NRTV tarybos pirmininkas Gediminas Ilgūnas.

Taciau pataisų siūlytojas, Seimo pirmasis vicepirminin-

Audriaus Butkevičiaus Centras gali būti susijęs su KGB

Vilnius, spalio 3 d. (BNS) — Generalinė prokuratura neatmeta galimybės, kad neliečiamybės netekusio Seimo nario Audriaus Butkevičiaus vadovaujamas „Strateginių tyrimų centras“ yra susijęs su buvusiu KGB padaliniu sovietų Lietuvoje.

Tokia prielaida prokuratura padarė, nustatė, kad A. Butkevičius „palaiko ryšius su buvusiais tuometinio LTSR VSK operatyviniais darbuotojais“, o vienas jų dirba „Strateginių tyrimų centre“. Iš viso

prokuratura pamini aštuonis buvusius KGB pareigūnus.

Apie tai pranešama Generalinės prokuratūros atsakyme Seimo kancleriui Jūrgiui Razmai į jo paklausimą apie A. Butkevičiaus bylos tyrimo eigą. Atsakyme, be kita ko, sakoma, kad „byloje nėra žinių apie tai, jog Lietuvos Respublikos Seimo nariai (prof. V. Landsbergis) būtų galimuose ryšiuose su KGB“.

A. Butkevičiui yra iškelta baudžiamoji byla už bandymą sukčiauti stambiu mastu po to, kai rugpjūčio 12 d. jis buvo sulaikytas Vilniuje su 15,000 dolerių, gautų iš bendroves „Dega“ vadovo Klemenso Kiršos. Prokuratūros teigimu, pinigų parlamentaras paėmė už pažadėtą tarpininkavimą nutraukiant bylą „Dega“ del finansinių atsiskaitymų su JAV bendrove „Mobil“.

Tuoju su sulaikymo A. Butkevičius apkaltino V. Landsbergį neva surengus provokaciją.

A. Butkevičius kaltę neigia, bet Seimas atėmė iš jo parlamentarato neliečiamumą, kad prokuratura galėtų atlikti tyrimą.

* Vilniaus miesto apylinkės prokuratura nutraukė buvusio finansų ministro Rolando Matiliausko baudžiamąją bylą. Buvusiam jauniausiam premjero Gedimino Vagnoriaus vadovaujamos vyriausybės ministru baudiama byla buvo iškelta po to, kai „Lietuvos rytas“ praėjusių metų pabaigoje atskleidė 28 metų R. Matiliausko ankstesnę veiklą imant lengvatinius kreditus iš Kredito banko. Eksministrą pro-

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

Pasaulio naujienos

(Remiantis BNS, Reuter, DPA, AP, Interfax, ITAR-TASS, BelaPAN, RIA ir ELTA žinių agentūrų pranešimais)

Maskva. Rusijos prezidentas Boris Jelcin ir Didžiosios Britanijos ministras pirmininkas Tony Blair pirmadienį per susitikime Kremliuje apsvarstė daug dvišalių reikalų ir tarptautinių problemų. „Man buvo įdomu, todėl pokalbis truko du kartus ilgiau negu buvo planuota, jis buvo įdomus mums abiem“, sakė B. Jelcin, prasidedant Rusijos ir Didžiosios Britanijos susitikimui, kuriame dalyvavo ir abiejų šalių delegacijos. Visais svarstytais klausimais pasiekta supratimas, pažymėjo Rusijos prezidentas. Jis perdavė T. Blair dalyje Didžiosios Britanijos karinių archyvų, kurie per II pasaulinį karą pateko į Vokietiją, fotokopijas.

Vašingtonas. Buvęs JAV prezidentas Lyndon Johnson manė, kad Kubos vadovas Fidel Castro turėjo įtakos prezidento Johno F. Kennedy nužudymui 1963 metais, tačiau bijojo, kad atkirtis Kubai gali sukelti branduolinią karą. Tai rašoma naujoje knygoje „Johnson įrašai Baltuosiuose Rūmuose, 1963-1964“, kurios autorius yra istorikas Michael R. Beschloss. Atvirai apkaltinus F. Castro, kiltų reikalavimai užpulti Kubą arba Sovietų Sąjungą, kurie galėtų „įtraukti mus į karą, kuriame per valandą gali žūti 40 mln. amerikiečių“, sakė L. Johnson viename įrašų. Pasak knygos, 1964 metais jis taip pat sakė senatoriui Richard Russel netikėjęs J. Kennedy nužudymą tyrisios Warren komisijos išvada, kad tai padarė vienišas nusikaltėlis.

Minskas. Baltarusija pasisako prieš NATO karinės struktūros plėtimą ir yra už tai, kad Šiaurės Atlanto sąjunga taptų „visuotinė taiką ir pastovumą užtikrinančia organizacija“, šeštadienį Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos sesijoje New York'e pareiškė Baltarusijos užsienio reikalų ministras Ivan Antonovič. Baltarusijos užsienio politikos žinybos spaudos tarnybos pranešimu, savo kalboje I. Antonovič pabrėžė, kad „jeigu prie Baltarusijos vakarinių sienų bus ne draugiška suvereni Lenkijos valstybė, o karinė organizacija, Minskui teks iš naujo apsvarstyti savo nuostatas, kaip užtikrinti savo saugumą“. Pasak ministro, dabar Baltarusija daug reikšmės teikia Šiaurės Atlanto bendradarbiavimo tarybos pertvarkymui į Europos ir Atlanto bendradarbiavimo tarybą, taip pat pagrindinių karinių tikslų pakeitimui paties NATO bloko viduje.

Berlynas-Vilnius. Baltijos valstybės galės įstoti į NATO, kai Rusija taps labiau klestintia, sekmadienį pareiškė galimas kandidatas į Rusijos prezidentus Aleksandr Lebed. Pasak jo, „Rusija turi jausti, kad ji kyla ekonomiškai bei kitose srityse, kad jos žmonės gali pasikliauti kuo nors konstruktyviu. Kai šis procesas tikrai prasidės, bet kas galės būti priimtas į NATO“, sakė A. Lebed ir nurodė, kad „Rusijos išdumimas“ neturi būti žėistas.

Zagrebas. Vienas svarbiausių įtariamųjų įvykdžius nusikaltimus Bosnijos kare, kroatas Dario Kordić sutiko stoti prieš Tarptautinį Hagos Tribunalą, sekmadienį pranešė Kroatijos Gynybos ministras Gojko Susak. D. Kordić prisijungė prie kitų devynių Bosnijos kroatų, kurie per advokatą paskelbė apie savo ketinimus pirmadienį vykti į Olandiją. Kroatai bus kaltinami 1993 metų karo nusikaltimais prieš vidurio Bosnijos gyventojus musulmonus. Devyni karo nusikaltimai įtariamai kroatai iškelė sąlygą, kad Jungtinių Tautų karo nusikaltimų buvusioje Jugoslavijoje tribunolas užtikrins trumpą ir teisingą teisminį procesą. Tačiau derybės dėl pasidavimo buvo nutrauktos, kai vieną teismo salę teturintis tribunolas nesutiko duoti tvirtų pažadų. Vašingtonas pranešė, kad kaltinamiesiems savanoriškai pasidavus, tribunolas per 3-5 mėnesius pradės teismo procesą, o JAV stengsis jį pagreitinti.

Dubai. Persijos įlankos arabų valstybės pradėjo bendras dvių savaitių jūrų pratybas, sekmadienį pranešė Persijos įlankos karinių jūrinių pareigūnas. „Persijos įlankos valstybių Bendradarbiavimo tarybos (GCC) valstybės pratybomis siekia pagerinti savo gynybines galimybes“, sakė jis. Pratybos „Solidarumas“ prie Bahrain krantų prasidėjo šeštadienį ir tęsis iki spalio vidurio. Pareigūnas tiksliai nepranešė, kokių valstybių kariuomenės dalyvaus manevruose, ir plačiau apie karinius apmokymus nepasakojo.

Londonas. Dingo Didžiosios Britanijos branduolinių ginklų sistemai skirtos sudedamosios dalys, ir gynybos pareigūnai sekmadienį sakė nežinantys, kur jos pateko. Dingsių dalių buvo ieškoma ketveris metus, tačiau nepavyko sužinoti, ar jos atiteko į nusikaltėlių ar teroristų rankas. „Trident“ sistemai per metus užsakoma 70,000 siuntų. „Dingsios dalys sudaro mažiau nei 0.1 procento visų siuntų“, sakė Gynybos ministerijos pareigūnas, pridėdamas, kad nuo tyrimo pradžios buvo sugriežtinta įrengimų užsakymo tvarka. Dingsiosiose dalyse branduolinių medžiagų nebuvo. Jas išsiuntę gamintojai iš Jungtinių Valstijų, o siunta dingo pasiekusi „Trident“ bazę Skotijoje.

kuratūra buvo apkaltinusi svetimo turto pasisavinimu arba iššvaistymu dideliu mastu, sukčiavimu dideliu mastu bei operacijų su užsienio valiuta taisyklių pažeidimu. Taciau „mums neuzteko įrodymų, kad galėtume paneigti jo gynybines versijas“, sakė „Lietuvos rytui“ (09.29) Vilniaus miesto apylinkės vyriausiasis prokuroras Virginijus Sabutis. (Elta)

KALENDORIUS

Spalio 7 d.: Šv. M. Marija Rozančiaus (švenčiama nuo 1572 m.); Morkus, Renatas, Eivene, Guoda. 1882 m. gimė rašytojas Vincas Krevė-Mickevičius. 1920 m. Suvalkuose sudaryta Lietuvos ir Lenkijos sutartis.

Spalio 8 d.: Marcellis, Benediktas, Sergijus, Alminas, Daugas.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

DAR VIENAS ŠIRDIES LIGŲ SUKĖLĖJAS

DANIELIUS DEGĖSYS, M.D.

Mc Cully, jaunas gydytojas, patologas, Massachusetts General Hospital darydamas dviejų mėnesių amžiaus vaiko skrodimą 1968 metais, pastebėjo, kad kūdikio arterijos buvo kietos ir arteriosklerotinės, lygiai tokios, kaip būna pas seno amžiaus žmones. Be to, jo širdies arterijos buvo užkimštos homocystinu. Homocystinas yra amino rūgštis. Del šio skrodimo dr. Mc Cully pradėjo skelbti teoriją, kad homocystinas yra širdies smūgių sukėlėjas. Jis tą savo teoriją, kur tik galėjo, atkakliai skelbė. Vyresniems kolegoms jo teorija atrodė dirbtinė ir nenatūrali. Norėdami ji nutildyti, jie atleido iš pareigų. Praėjus 14 metų, Physicians Health Study tyrinėtojai panaudojo tą teoriją patikrinti. Jie palygino 300 gydytojų, sergančių širdies ligomis su kitais sveikais ir rado, kad širdies smūgiais sergančių kraujyje buvo maždaug 4 kartus daugiau homocystino negu sveikų gydytojų kraujyje. Taigi, jų stebėjimai patvirtino, kad homocystinas tikrai prisideda prie širdies atakų susidarymo ir kad jis yra toks pat veiksnys širdies atakoms sukelti kaip cholesterolis arba rūkymas.

Kita ilgalaikė homocystino studija, pravesta Framingham klinikoje 1993 metais, parodė, kad homocystino kiekis kraujyje didėja, mažėjant vitaminų B6, B12 ir folinės rūgšties kiekiams. Šie trys vitaminai prisideda prie homocystino skaldymo ir mažina jo kiekį kraujyje. Nesant organizme bent vieno šių vitaminų, homocystino kiekis didėja. Pagal Framingham studiją, širdies atakų skaičius gali būti sumažintas, valgant maistą, turintį pakankamai vitaminų B. Vienam iš penkių, senesnio amžiaus žmonių homocystino kiekis būna pakankamai aukštas ir gali sukelti širdies ataką.

Paskutinių penkerių metų tekmeje daugelis studijų, darytų su tukstanciais jaunu ir senesniu vyru bei moteru, parodė, kad homocystinas yra veiksnys, ne vien tik širdies atakoms sukelti, bet jis yra

veiksnys ir insultų, ir kraujo krešulių kojose susidarymui bei visų kūno arterijų sutrikimams išsivystyti.

Nepaisant, kad su homocystinu buvo daryta daug tyrimų, bet tiksliai nustatyti, koks homocystino kiekis yra pavojingas žmogaus organizmui, dar nepavyko, nors daugelis tyrinėtojų mano, kad 15 mikromolių kraujo litre yra aukščiausia normali riba. Tokiems tyrimams problema sudaro ir tas, kad 30% žmonių turi aukštą homocystino kiekį, bet jų vitaminų B kiekis būna normalus. Nustatyti, kaip homocystinas prisideda prie širdies atakų susidarymo, dar nepavyko, nors yra manoma, kad jis pakenkia širdies arterijų vidaus sienelės endotelį ir dėl to susidaro arterijų krešuliai. Šiuo metu yra galvojama daryti bandymus ir nustatyti, ar imant B vitaminus galima apsaugoti žmogų nuo širdies atakų ir nuo krešulių susidarymo kojų arterijose. Tokie platesnio masto tyrimai bus pradėti ateinančių trejų metų eigoje.

Turint galvoje tų tyrimų duomenis, norisi patarti, kad tie žmonės, kurių šeimose yra buvę daug širdies atakom sergančių, arba tie, kurie, turėdami normalų cholesterolį, išgyvena širdies ataką, turėtų pasitikrinti homocystino kiekį. Šis tyrimas yra daugelio draudžiamas bendrovių apmokamas. Tie, kurių tyrimas rodo, kad jo homocystino kiekis yra aukštas, turi imti papildomai vitaminus B6, B12 ir folinę rūgštį bei antioksidant vitaminą C.

Ateinančiais metais, 1998 m. sausio mėnesį JAV valdžios įstatymu folinės rūgšties kiekis miltuose ir javainuose bus padidintas 4 kartus. Tas bus daroma ne vien tik dėl širdies atakų mažinimo, bet ir dėl to, kad folinė rūgštis mažina vaikams gimtus defektus. Šiuo metu nėščioms moterims yra patariama kasdien imti 400 mikrogramų folinės rūgšties, 2 miligramus B6 ir 6 miligramus B12. Tokie šiuo vitaminų kiekiai palaiko homocystiną normos ribose.

PARALYZIUS — TREČIOJI GILTINĖ

JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

Smegeninis paralyzius — „strokas“ yra po širdies atakos ir vėžio trečioji, daugiau negu 954,000 amerikiečių kasmet ir kapus nuvaranti, taigi nemazai ir lietuvių numiranti, giltinė. Nors ta paralyzius giltinė daugiausia sukinėjasi apie pensininkus, bet ir vidutinio amžiaus ji yra trečioji mirtinumo priežastis.

Dabar jau kiek sumažėjo paralyzius sukeltos mirtys, nes tokie yra geriau gydomi ir sėkmingiau sukontroliuojamas padidintas kraujospūdis, na, ir patys žmonės emė energingiau šalinti sklerozę, prisilaikydami vegetariško maisto, daugiau judėdami, besidarbuodami.

Paralyzius yra smegenų ataka. Tai viena iš kraujagyslių ligų. Ji apima arterijas, kai jos miumiau smegenims deguonies ir maisto medžiagų pristatymas. Paralyzius ištinka tada, kai viena tų smegenyse arterijų arba plyšta, ar užsikemša cholesteroliu. Kai tas

įvyksta, dalis smegenų, neįgaudama jai reikalingo kraujo, pradeda sunykti.

Dažniausia smegeninio paralyzius priežastis yra smėzai ir lietuvių priskrečiamas cholesterolis. Tas medicinoje vadinama „cerebral thrombosis“. Tai kraujo krešulio susidarymas smegenų arterijoje, kai ją sklerozė priskrečina. Tas įvyksta dėl riebalinių skretulių prisirinkimo vidinėje arterijos sienelėje.

Toks paralyzius — tas „strokas“ yra dažniausiai, lietuviams pasitaikanti, paralyzius rūšis. Mat mes, per barzdą taukus varvindami, tais lašiniams, kumpiams, spurgais, dešromis ir tryniais jaunystėje besigardžiuodami, sulaukiame ne tik pensininko dienų, bet ne retas ir paralyzius.

Todėl pats laikas mums ne tik nugaras atsukti tiems skaudantiems lietuviškiems valgams, bet ir, vegetariškai mintant,

Priėmę Pirmąją Komuniją Žygaicių parapijos vaikai. Viršuje (viduryje) klebonas kun. Alionidas Budrius.

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR PASAULYJE

PIRMASIS VISUOTINIS LIETUVOS MOTERŲ VIENUOLIŲ SUVAŽIAVIMAS

Rugpjūčio 9 dieną Kaune įvyko pirmasis Lietuvos vienuolių istorijoje visuotinis moterų vienuolių suvažiavimas. Renginio iniciatorė — Lietuvos Moterų vienuolių vyresniųjų konferencija. Suvažiavimas prasidėjo Kauno arkikatedroje bazilikoje, kur šv. Mišias koncebravo Vilniaus arkivyskupas Audrys Juozas Backis, Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius ir beveik visi Lietuvos vyskupai. Arkivyskupas S. Tamkevičius, sveikindamas susirinkusias seseris, pasidžiaugė, jog Lietuvos Bažnyčios istorijoje pirmą kartą į suvažiavimą susirenka seseris iš visų kongregacijų. „Tai šiandieninės Bažnyčios dvasia; ne užsidaryti, ne apsitverti mūro sienomis, ne izoliuotis nuo pasaulio, bet drauge spręsti iškilančius uždavinius“, — tvirtino arkivyskupas. Tardamas sveikinimo žodį Kauno arkivyskupas citavo vienuoliams skirtus šventojo Tevo žodžius: „Jūs turite ne tik prisiminti ir papasakoti garbingą istoriją, bet ir privatote kurti didžiąją istoriją! Žvelkite į ateitį, kur Šventoji Dvasia jus kreipia, kad per jus padarytų didžių dalykų“.

Pats suvažiavimas vyko Vytauto Didžiojo universiteto salėje. Jame dalyvavo maždaug 700 įvairių moterų vienuolių atstovai. Prieš pradėdant renginį buvo perskaityta Šventoji Tevo sveikinimo telegrama. Suvažiavimą pradėjo Lietuvos Vyskupų konferencijos pirmininkas arkivyskupas A. J. Backis, kuris apzvelgė pagrindines vienuolių problemas ir rūpestius. Arkivyskupas akcentavo Šventoji tevo kvietimą atsinaujinti. Vienas iš atsinaujinimo būdų, pasak arkivyskupo A. J. Backio, yra vienuolių konstitucijų atnaujinimas.

Pratinti savo vaikus ir anūkus, taip elgiantis, išvengti tos trečios giltinės — to smegeninio paralyzius, taip dabar dažnai mūsų pensininkus apdankano.

Paralyzius ne tik tolinasi nuo vaisiais-daržovėmis mitybos, bet ir nuo nerūkymo — nuo lietuviško darbštumo — spartaus vaikščiavimo ir kraujospūdžio sunormavimo. Taigi, valdytais keturiais svarbiausiais ginklais — ta vegetariška mityba, tuo nerūkymu, tuo kraujospūdžio sunormavimu ir tuo mūsiškių darbštumu tolinti nuo lietuviškų tiek vaiko, tiek suaugusio smegenų tų mirtiną paralyzių — „stroką“. Sėkmės.

mas pagal Vatikano II Susirinkimo nurodymus bei atsiliupimas į Vatikano II Susirinkimo raginimą vienuolių bendruomenėms išvėgti steigimo charizmą ir ją pritaikyti nūdienos poreikiams. Kita arkivyskupo akcentuota problema — bendras narių formavimas. Arkivyskupas A. J. Backis ypat pabrėžė įvairių kongregacijų vienybės svarbą, priminė apaštališkojo paraginimo Vita consecrata nuorodas dėl vienuolių bendruomenių narių ugdymo bei bendruomeninio gyvenimo. svarbos. Anot arkivyskupo, įžadai yra iššūkis šių dienų pasauliui, o vienuolė — Bažnyčios gailėtingoji širdis ir ranka. Baigdamas arkivyskupas linkėjo seserims būti dvasios motinomis, ne tik melstis, bet ir padėti žmonėms suprasti, kokiu keliu vėda juos Šventoji Dvasia.

Lietuvos Moterų vienuolių vyresniųjų konferencijos pirmininkė ses. Albina Pajarskaitė apzvelgė Lietuvos seserų gyvenimą okupacijos metais. Pasak jos, 1930 metais Lietuvoje veikė 7 viešosios ir 3 neviešosios okupacijos. 1940 metais jų veikla buvo sustabdyta. Tačiau galutinai vienuolių veikla specialiu sovietinės valdžios įsaku nutraukta, o turtas konfiskuotas tik 1948 metais. Iki 1953-1954 metų seseris vienuolės ypat kentėjo nuo represijų — kalinių, tremimų. Nepaisant to, 1947 metais pradėjo veikti nauja Eucharistinio Jėzaus kongregacija, o vėliau ir kitos vienuolijos. Nuo 1956 metų prasidėjo rafinuotos KGB atakos prieš vienuolijas, sakė ses. A. Pajarskaitė. Anot jos, KGB siekė suskaldyti vienuolių bendruomenes. Pranešėja pateikė ir statistinių duomenų apie seserų veiklą po pagrindžio sąlygomis. Pavyzdžiui, nuo 1956 metų seseris vienuolės rašomosiomis mašinėlėmis išspausdino maždaug 2,100 skirtingų pavadinimų knygų. Ses. A. Pajarskaitė ypat akcentavo vertingą kančios patirtį ir ragino ją vertinti bei lengvai jos neatsisakyti.

Seserų padėtį per pastaruosius septynerius metus apzvelgė Moterų vienuolių vyresniųjų konferencijos pirmininkė ses. Aldona Dalgėdaitė. Pasak jos, nuo 1989 metų Lietuvoje seseris vienuolės daugiausia dirba katechetinį bei karitatyvinių darbų. Daugelis jų pirmosios emė deštyti tikybą mokyklose, rengti tikybos vadovėlius, at-

daug prisidėjo prie Caritas Federacijos kūrimo. Pranešėja pasidžiaugė, kad beveik visos Lietuvos moterų vienuolijos jau atnaujino savo konstitucijas pagal Vatikano II Susirinkimo dvasią, užmezgė ryšius su savo atšakomis užsienyje. Prelegentė pažymėjo, kad Lietuvoje įsikūrė ir naujų kongregacijų: tai asumpcionistės, Artimo meilės misionierės, Betliejaus seseris, pranciškonės misionierės, Aušros Vartų Marijos, šv. Teresėlės seseris ir kitos. Ses. A. Dalgėdaitė pastebėjo, kad kontekpliatyvisis gyvenimo būdas atgauna savo pozicijas. Viena iš didžiausių pastarųjų metų problemų sesuo pavadinė sunkumus pradėti bendruomeninį gyvenimą. Kaip pozityvius faktus pranešėja minėjo seserų žinių alkį, bendrus seserų ugdymo kursus, seminarus, rekolekcijas, adonacijas, noviciatų įsteigimą kaip reikalauja kanonai. Ji taip pat pateikė šiek tiek statistinių duomenų apie dabartinę Lietuvos vienuolių padėtį. 1997 metų kovo mėnesio duomenimis, Lietuvoje buvo 1,032 seseris, iš jų 849 amžinųjų ir 89 laikinųjų įžadų seseris, 50 novicijų 44 postulantes. Seseris iki 30 metų amžiaus sudarė 14 procentų visų seserų, nuo 30 iki 50 metų amžiaus — 17 procentų, nuo 50 iki 70 metų amžiaus ir vyresnės — 68 procentus.

Vyskupas Jonas Boruta apzvelgė apaštališkąjį paraginimą Vita Consecrata. Šio dokumento žodžiais vyskupas kvietė seseris grįžti prie kristologinių bei tyrinirinių pašvęstojo gyvenimo ištakų, priminė, kad pašvęstojo gyvenimo esmė yra tarnavimas visai Bažnyčiai ir kartu su Bažnyčia — dėl visos žmonijos išganymo. Pranešėjas pabrėžė sunkumus ir iššūkius, kylantius vienuolijoms visame pasaulyje, pavyzdžiui, pašaukimų stoką. Vyskupas taip pat akcentavo būtinybę įsitraukti į naujas meilės tarnybos sritis, priminė, kaip svarbu, kad kiekviena vienuolija sutelktų dėmesį ir tam tikrą apaštališumą sritį, kad' joji sritis taptų ne pavienių seserų rūpestiu, bet visos kongregacijos maldų ir darbo objektu. Vyskupas J. Boruta citavo Vita Consecrata raginimą evangelizuoti kultūrą. Pasak vyskupo, vienuolėms turi rūpėti ir visuomenės informavimo priemonių, beje, ne tik katalikiškų, sritis. Baigdamas pranešėjas paminėjo ir būtinybę skelsti ekumeninę dvasią.

Bene dėmesingiausias seseris klausė ses. Ignės Marijos išties pranešimo „Lietuvos seseris visuotinės Bažnyčios tarnyboje“, kurį ji pradėjo žodžiais „atejo laiko pilnatvė“, tarp kitų uždavinių laikas išieiti iš pagrindžio ir, emus viešai vienuoliškai gyventi, at-

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$95.00 Foreign countries \$110.00
Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629.

Mažinant pašto išlaidas, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesučiūti. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitlyto adreso, gavus iš jo mokėti, pažymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto			
JAV	metams	1/2 metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur..... (U.S.)	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Tik šeštadienio laida:	\$110.00	\$60.00	\$40.00
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur..... (U.S.)	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Užsakant į Lietuvą:			
(Air cargo).....	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00		
Užsakant į užsienį oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausias redaktorė - Danutė Bindokienė
Administratorius - Valentinas Krumpelis
Moderatorius - kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį nesaugo. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopiją.

likti sąžinės sąskaitą. Ses. Ignė dėmesingai ir kritiškai apzvelgė seserų atsakymus į anksčiau išdalytos anketos klausimus. Pasak pranešėjos, Lietuvoje seseris dar veikia baimės, kurią, anot jos, būtina išvėgti ir melstis, kad Viešpats ją išsklaidytų. Prelegentė taip pat atkreipė dėmesį į atsakomybę už visumą stygių, pabrėžė būtinybę atpažinti vienuolijos charizmą, kam reikia įkvėpto vadovavimo. Ji teigė, jog atsakymai į anketų klausimus parodė, kad vienuolijos charizmos samprata dažnai tapatinama su vienuolių veikla. Ses. Ignė kvietė seseris nebijoti remtis gera visuotinės Bažnyčios patirtimi.

Suvažiavimo pabaigoje buvo pateikti Moterų vienuolių vyresniųjų konferencijos parengti nutarimų metmenys, kuriuos nutarta dar sykį apsvarstyti Moterų vienuolių vyresniųjų konferencijoje.

„Bažnyčios žinios“, 1997, Nr. 15

KURIAMAS DVASINĖS PARAMOS JAUNIMUI FONDAS

Šiaulių miesto savivaldybėje netrukus bus įregistruotas Dvasinės paramos jaunimui fondas, kuris kuriamas pagal PHARE programos žmogiskųjų resursų ugdymo projektą. Idėja įkurti šį fondą kilo prieš dvejuis metais, kai analogiška organizacija buvo įsteigta Klaipėdoje. Į 7 žmonių iniciatyvinę grupę, tarp kurių yra dėstytojų, policininkų, mokytojų, įeina ir Šiaulių katalikiškosios pradinės mokyklos direktorė ses. Pranė Malinauskaitė, kuri iš esmės buvo šios idėjos pradininkė. Fondo misija — skatinti jaunimo savitarpio pagalbą, konkrečiau — padėti jauniems žmonėms spręsti savo ir bendruomenės socialines, emocines ir dvasines problemas. Fondo veikla orientuota į asociacijų šeimų vaikus ir jaunuolius, kurie dažnai yra neuzimti, neprižiūrimi, benamiai. Šiaulių apskrities švietimo departamento duomenimis, šiuo metu apskrityje mokosi 58.5 tūkstantčiai moksleivių, iš kurių 5 tūkstantčiai nepasizymi mokymosi motyvacija, o 23.5 tūkstantčiai reikia materialinės paramos. Tad jie vienai ar kitaip tampa visuomenės nutumti ir šalį. Fondo kūrėjai ketina bendradarbiauti su gydytojais ir psichologais iš Šiaulių Jaunimo psichologinės pagalbos centro.

Pasak vienos iš fondo iniciatorių Editos Gulbinienės, sukurta keletas organizacijos veiklos programų. Viena iš jų skirta rengti savanoriams, ku-

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS - ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9625 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

ARAS ZIUBA, M.D.
INDRĖ RUDAITIS, O.D.
AKIŲ LIGOS - CHIRURGIJA
1020 E. Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. (630) 527-0090
3825 Highland Ave.,
Tower 1, Suite 3C
Downers Grove, IL 60515
Tel. (630) 435-0120

DR. ZIBUTE ZAPARACKAS
DR. PAUL KRNEPPER
AKIŲ LIGOS - CHIRURGIJA
166 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

LINAS SIDRYS, M.D.
Akijų ligos / Chirurgija
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
Tel. 708-636-8622
4149 W. 63rd St.
Tel. 773-735-7708

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to
diplomu, lietuviams sutvarkys dantis
už priemamą kainą. Pacientai
priimami absoliučiai punktualiai.
Susitarimai (kalbėti angliškai)
Tel. 708-422-8280

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. A.B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ - AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. 708-422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmad. 3v.p.p. 7v.v., ant. 12:30-3v.p.p.
treč. uždaryta, ketvirt. 1-3 v.p.p.
penktad. ir šeštad. 9 v.r. - 12 v.p.p.

EDMONDAS VIZNAS, M.D., S.C.
Specialybė - Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6187 S. Archer Ave. (prie Austin)
Tel. 773-585-7755
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIPAS PAULIS
ORTOPEDINĖS LIGOS
CHIRURGIJA
1185 Dundee Ave., Elgin, IL 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

rie dirbs su jaunimu. Savo veiklą organizacija grindžia krikščioniškosios moralės principais, pirmiausia meile. Lig šiol vienas iš didžiausių fondo rėmėjų yra palaikytojų buvo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, bendradarbiauti kvietęs Ateitininkų federacijos tarybos narį dr. Arvydą Žyga. BŽ, 1997, Nr. 15

Istorinė Kražių bažnyčia, kurioje šiemet numatoma paminėti 100 metų Kražių skerdynių sukaktis.

LIETUVA NETURĖJO SS DALINIŲ

KAZYS BARONAS
Mūsų korespondentas Europoje

Rugšėjo 3 d. Miuncheno liberalinis dienraštis „Sueddeutsche Zeitung“ atspausdino straipsnį, pavadintą „Danai kovojo SS daliniuose“. Tik po trijų savačių, rugsėjo 21 d., iš šio straipsnio atviru laišku redakcijai atsiliepė prof. dr. Pranas Seidler, pavadindamas jį „Užsieniečiai savanoriai SS daliniuose“. Vokietis laiške rašė, kad ne vien tik danai buvo įsijungę į SS dalinius. Ginkluotosios SS pajėgos, kurios save mieliai vadindavo 4-tąja Vermachto dalimi, šalia pestininkijos, karo aviacijos ir karo laivyno, Antrojo pasaulinio karo metu sudarė 930,000 vyrų. Kiekvienas trečias buvęs užsienietis ir tai daugiausia savanoriai.

1945 m. iš 38 divizijų, 19 pestininkų divizijų sudarė nepriklausantieji aukštai gerbiami vokiškai giminei (rasei).

Telkimas savanorių į SS dalinius prasidėjo 1940 m., okupavus germa rikius kraštus — Daniją, Norvegiją, Olandiją. Pradėjus karą su Sov. Sąjunga, vokiški atsišaukimai gelbėti nuo bolševizmo gimtuosius kraštus, rado platų atgarsį. Iki karo pabaigos vokiška uniforma nešiojo 25,000 olandų, 7,000 norvegų, 5,000 danų, 7,000 flamų, apie 10,000 prancūzų, 8,000 belgų.

Įsibrovus vokiškiems daliniams į Sov. Sąjungą ir prieš metus okupuotus Baltijos kraštus, tūkstantai latvių ir estų savanorių užsirašė kovai prieš komunizmą, tikėdami, kad vokiečiai jų tautoms suteiks savivaldą, kurią jie po penkiadesimt metų gavo. Penktąjį „Viking“ šarvuotųjų divizija buvo visų užsieniečių

savanorių surinkimo punktas. Vėliau Himmleris nutarė sudaryti tautinius dalinius: dvi latvių divizijas, vieną Estijos, po dvi — ukrainiečių, kroatų, vengrų, vieną Bosnijos, Prancūzijos (Charlemagne), Albanijos (Skatenberg) ir t.t. Be to, įtraukta beveik 1 mln. raudonarmiečių kaip rytų legionierių, kiti vėl įjungti prie fronto linijų kovai su partizanais. Jaltos susitarimu, visi iš Sovietų Sąjungos kilę nacių bendradarbiai buvo perduoti į raudonosios armijos rankas, atsižadus jiems anglų ar amerikiečių belaisvių stovyklose. Tragedija prie Drau, kai anglai perdavė kazokus sovietams, plačiai įėjo į karinę literatūrą.

Kaip matome, profesorius nemini lietuviškų SS dalinių. Jų ir nebuvo, nors vienos tautos atstovai, užmeta mums bendradarbiavimą su naciais.

Kodėl Lietuva nesudarė SS dalinių, koks buvo lietuvių „bendradarbiavimas“ su naciais — duosiu tam pamatuosius pažymus, gautus iš dr. Br. Nemicko (susipažinome lėktuve į Vilnių), kadangi jis dirbo „National Archive“ Vašingtone.

Prisiųstame Heinricho Lohses (Vokietijos komisaras Baltijos kraštams) rašte 1943 m. kovo mėn. 12 d. Lietuvos gen. komisariui dr. von Renteln rašoma: „Mano pavėstoje naujokų šaukimo akcijoje, generalinėje Lietuvos apygardoje, gauti pas mane duomenys rodo, kad Lietuvos gyventojai, tam tikrų intelektualų ratelių įtakoję, neatsiekė mano tikslo, kurį aš savo atsišaukime pažymėjau. Tie rateliai, priešingai sėkmingai pravestai Latvi-

jos ir Estijos tautose naujokų šaukime bendrai kovai prieš bolševizmą, tos paramos jie (lietuviai) nesuteikė.

Pabaigoje pranešu, kad Reichsfuerer SS, atsižvelgdamas į dabartines aplinkybes (Umstaende), atsiskaito nuo lietuviško SS legiono įsteigimo! (Mano pabraukta — K.B.)

Tenka spėti, kad vokiečiai tikėjosi lietuvių tautos pasipriešinimo, tad jau 1943 m. kovo 9 d. H. Lohse (po karo sovietų nuteistas ir pakartas Rygoje reziduojančiam SS vadui Jeckelnui atsiuntė tokią telegramą: „Siunčiu jums reikalingas policines priemones, suemimui visų tų, kurie atsisakė nuo naujokų šaukimo. Tos priemonės vykdomos tik su viena sąlyga, turint pakankamai vokiškos policijos jėgų ir gal panaudojant vermachta. Šiuo reikalu prašom susisiekti su Lietuvos gen. komisaru, koordinuojant jus kartu su svarbiais politiniais reikalais. Gen. komisaras tuo reikalu šios savaitės penktadienį atvyks į Rygą“.

1944 m. kovo 4 d. Rygoje įvyko labai svarbus pasitarimas, numatant darbams į Vokietiją išsiųsti 100,000 lietuvių, 50 tūkst. savanorių šiauriniame fronte, 70,000 kovai su banditų Lietuvoje (viskas patenkinta Reichskomisarui) 20,000 vyrų karo aviacijai, 70,000 jaunuolių (15-18 metų) Reicho priešlėktuvinei tarnybai bei 18,000 lietuviškam legionui.

1943 m. spalio 11 d. iš Berlyno SS Obergruppenfuerrer Berg Lietuvos komisariui atsiuntė tokį raštą: „Mielas Kamerade von Renteln (...) aš sutikau, kad ginklai būtų išduoti 1) vokiečių repatriantams, 2) patikimiems lietuviams ir

būtent tokie ginklai, kurių Lietuvoje dar nebuvo. Šiandieną man pranešta, kad jus

TĖVYNĖS SAJUNGOS — LIETUVOS KONSERVATORIŲ KREIPIMASIS Į LIETUVOS ŽMONES

Priešiško Lietuvos nepriklausomybei sovietinio KGB karininkų pareiškimai, neparemti jokiais dokumentais ar tikrais faktais, gali būti vertinami tik kaip Vytauto Landsbergio, daugiausia prisidėjusio prie Nepriklausomybės atstatymo, sąmoningas šmeižtas, o ne liudijimas dėl tariamo bendradarbiavimo su sovietinėmis specialiosiomis tarnybomis.

Gali būti, jog išpuolių iniciatoriai siekia ne tik asmeninio ar politinio keršto, bet ir bando išprovokuoti naują nesantaiką, abipusius kaltinimus ir įtarinėjimus tarp šimtų tūkstančių Lietuvos žmonių, kas destabilizuotų valstybę.

Tėvynės sąjunga — Lietuvos konservatoriai kreipiasi į visus Lietuvos žmones ir prašo nei dabar, nei ateityje nepasiduoti keršto ir nesantaikos visuomenėje kurstymui, nekelti pavojaus savo valstybės rimčiai. Taip pat raginame visus kandidatus į Prezidento postą ir jų štabus vykdyti korektišką, žmonių ir valstybės orumą nežeinančią rinkimų kampaniją.

Mūsų partija vykdo ir vykdytą savo priešrinkiminius išpareigojimus — mažinti visuomenės susipriešinimą, neleisti šmeižti politinių oponentų ar kerštauti asmenims, nepadarintiems nusikaltimų prieš kitus žmones, dangstantis kaltinimais bendradarbiavus su sovietiniu saugumu.

Būdama valdančioji partija, Tėvynės sąjunga kviečia visas valstybei ir įstatymui lojalias politines partijas glaudžiam bendradarbiavimui Lietuvos ir jos žmonių labui.

Turime nelengva ilgalaikę ekonomikos ir valstybės stiprinimo programą — dirbkime kartu.

Gediminas Vagnorius
Tėvynės Sąjungos-Lietuvos konservatorių Politinės tarybos vardu valdybos pirmininkas

1997 m. spalio 5 d.

LIETUVOS KRIKŠČIONIŲ DEMOKRATŲ PARTIJOS (LKDP) TARYBOS PAREIŠKIMAS

Dėl šmeižto kampanijos prieš
Lietuvos Respublikos Seimo pirmininką

LKDP Taryba reikiama pasipiktinimą ir griežtą protestą dėl nusikalstamų okupacinių struktūrų liekanų Lietuvoje organizuotos šmeižto kampanijos prieš Lietuvos Respublikos Seimo pirmininką Vytautą Landsbergį. LKDP Konferencija parėmė Vytautą Landsbergį, kaip tinkamiausią kandidatą į LR Prezidentus. Šmeižto kampanijos organizatoriai jį kompromituodami siekia, kad būtų išrinktas jų interesus Lietuvoje atitinkantis prezidentas.

Ši šmeižto kampanija rodo, jog, teisei tvirtai neįsiviešpatavus ir nesutrūmėdus blogio struktūrų, jos pereina į atvirą įžuk puofimą. Nusikaltimus prieš Lietuvą vykde okupacinių struktūrų nariai dabar vėl atvirai tęsia savo ardomąją veiklą, dedamiesi liudytojais ar net faktiškai kaltindami Lietuvos nepriklausomybei nuosekliai tarnaujantį žmogų.

Labai apgailėtina, kad esama net Lietuvos Respublikos Seimo narių, nesibodindčių atvirai kolaboruoti su okupacinių struktūrų liekanomis. LKDP ragina visuomenę duoti griežtą atkirtį šios puvinos kampanijos organizatoriams ir daliviams.

Algirdas Saudargas
Kazimieras Kryževičius
LKDP Tarybos posėdžio pirmininkai
1997.10.04

norite įsteigti 20,000 vyrų savisaugos dalinius. Tas yra visiškai neleistina. Apginkluoti 20,000 lietuvių, kurie iki šiol neparodė jokio pasiryžimo už Reichą, reikiama milžiniško pavojaus sukėlimą.

Šią žiemą, mūsų policijai vykdamt aštrius veiksmus, iš 20,000 vyrų mažiausiai 15,000 pasipriešins mūsų daliniams. Tas reikiama taip pat, kad mes lietuviams, kurių nė vienas vyras nekovoja fronte,

pripažįstame ypatingas teises, dar įsteigdami jiems nuosavas karines pajėgas. Tą aš laikau nusikaltimu. Tam niekas nepritarų, mažų mažiausiai ir pats fuureris. Heil Hitler! Berger, SS Obergruppen fuerrer“.

(Šie dokumentai rasti Reicho komisariato Rytų kraštams, vad. Lohses byloje. Šaltinis: National Archives. Nr. 454, roll 16. Visus raštus sutrumpinau — K.B.).

Dr. S. Backio laiškas, medalo ir išvykimo proga, buvo ypatingai jaudinantis. „Priimkite mano nuosirdžiausius sveikinimus Prancūzijos vyriausybės suteikto Jums pasižymėjimo medalo proga. Džiaugiuosi, kad taip aukštai įvertintas Jūsų — lietuviu sportininko įnašas Prancūzijos sportui. Tamstos energija, nepalaužiamas ryžtingumas, sumanus darbas bei asmeniškai gabumai lieka įvertinti. Didelis pasididžiavimas ir garbė už tai visiems mums, lietuviams...“

Gailiuosi, kad dėl Lietuvos okupacijos negaliu šiandieną Jums perduoti garbės ženklą už Tamstos nuopelnus lietuviu ir Lietuvos vardą garsinus ir kelus. Bet tvirtai tikiu, kad laisvės valanda Lietuvai ateis ir kad Tamstos darbas ir nuopelnai bus tinkamai atžymėti...“

(Bus daugiau)

Turime nuolat budėti

Vos keliais žodžiais buvo paskelbta žinia, kad ruošiamas JAV ir Baltijos valstybių chartija — dokumentas, „kuriame atsispindės abiejų pusių bendrieji principai ir vertybės bei būsimosios Europos samprata ir kuris padės Baltijos šalims visiškai integruotis į Europos ir transatlantines struktūras“ (BNS, spalio 3 d.).

Pataisytas JAV ir Baltijos valstybių chartijos tekstas turėtų būti Vašingtono pateiktas ir galutinai suderintas šio mėnesio viduryje. Tačiau mums kyla daug klausimų. Kol į juos nebus atsakymų, jausimės, kad kažkas kažkur kvepia pavojumi arba bent atsargumo reikalingumu.

Visų pirma: kodėl Vašingtonas vėl visas tris Baltijos valstybes traktuoja kaip kažkokį vienetą? Juk tai atskiros, nepriklausomos, savarakiškos valstybės su skirtingomis problemomis ir poreikiais. Tokia JAV pažiūra tarytum suteikia legalumo Rusijos tendencijai Lietuvai, Latvijai ir Estijai jungti, tuo nepažįstant joms suvereniteto, o sulyginant su Rusijos Federacijos valstybėmis. JAV siūlo tokiu pobūdžio Baltijos valstybių chartiją Maskva gali interpretuoti, kaip pritarimą jos pažiūroms į šių kaimyninių šalių nepriklausomos ateities perspektyvas.

Po galutinio teksto suderinimo JAV ir Baltijos valstybių chartija bus pasirašyta Vašingtone lapkričio ar gruodžio mėn. Ją pasirašys visi keturi prezidentai. Tačiau ir čia susiduriame su kebbumu. Be abejo, ir JAV vyriausybė žino, kad gruodžio pabaigoje Lietuvoje vyks prezidento rinkimai. Vadinasi, valstybė bus užimta vidaus politikos reikalais, juo labiau, kad rinkimų rezultatai iš anksto numatyti neįmanoma. Butų daug reikšmingiau, kad chartijos pasirašymas įvyktų po rinkimų, jau naujojo prezidento. Tuomet niekas negalėtų priekaištauti, kad šis svarbus dokumentas panaudotas vieno ar kito asmens rinkiminei kampanijai.

Trečias rūpestis — chartijos turinys. Jeigu tas dokumentas yra toks svarbus, kaip tvirtinama, kodėl šis įslaptinamas? Ar valstybės piliečiai (nepaisant, kur jie begyventų) neturi teisės iš anksto žinoti jų tautos ir jų pačių ateitį nulemiančių veiksnių? Nėra abejonės, kad Amerikoje, prieš pasirašant tokį reikšmingą dokumentą, jis būtų plačiau diskutuojamas, tad kodėl ne-

pasitikima lietuviams? Amerikos lietuviai yra taip pat labai susirūpinę šio dokumento turiniu, arba, geriau sakant, to turinio slėpimu. Mes gerai prisimename, kaip didžiosios pasaulio valstybės slaptais dokumentais parduvinėjo Lietuvą prieš Antrąjį pasaulinį karą ir po jo.

Lietuva šiuo metu turi dvi opias užsienio politikos vietas: rusų karinį tranzitą per savo teritoriją ir rytuose kaimynų su pavojingomis tendencijomis. Latvija ir Estija, nors turi savo problemų, bet yra laisvos nuo šių dviejų rūpesčių. Ar chartijoje bus įrašyti bent keli sakiniai, kurie užtikrintų Lietuvai ramesnį rytoj, ar kalbama tik apie ekonomikos, bendradarbiavimo ir kitus, daugiau abstraktius klausimus?

Šiuos rūpesčius išskelė ir JAV LB Krašto valdyba, susirūsdama su lietuvių ir Lietuvos draugais Vašingtone, ypač sen. Richard Durbin (D-IL). Kaip ir daug kartų anksčiau, sen. Durbin reikalavo svarbumą suprato ir kartu su sen. Slade Gorton (R-W) JAV Senate sukūrė „U.S. Senate's Baltic Caucus“, parašydami laišką Valstybės sekretorei Madeleine Albright. Laiške jie iškelia savo susirūpinimą, kad JAV-Baltijos chartoje būtų įrašyti pabrėžtas Amerikos išpareigojimas remti Lietuvos, Latvijos ir Estijos pastangas įsijungti į NATO bei kitas Vakarų saugumo struktūras.

Iki šiol laišką, be sen. Durbin ir Gorton, jau pasirašė ir „Baltic Caucus“ įsijungė: Carol Mosley-Brown (D-IL), Charles Grassley (R-IA) ir Joseph Lieberman (D-CT). Labai svarbu, kad kuo daugiau JAV senatorių šį laišką pasirašytų. LB apylinkės ir apygardos turi nedelsiant organizuoti telefonų tinklą, kad žmonės skambintų savo senatoriams (bet kuri galima pasiekti tel. 202-224-3121 Vašingtone, prašant atsakiusios tarnautojų sujungti su norimu senatorium). Skambinkite savo senatoriams šiandien arba trečiadienį ir paprašykite, kad pasirašytų Durbin-Gorton laišką Valstybės sekretorei Albright, o taip pat sutiktų įsijungti į „U.S. Senate's Baltic Caucus“, kuriam pirmininkauja Durbin ir Gorton. Jeigu reikia pagalbos susijungti su senatoriais, skambinkite į JAV LB Krašto valdybos įstaigą Vašingtone 703-524-0698. Lietuvai mūsų reikia, tad turime nuolat budėti!

GYVENIMAS KREPŠINIO AIKŠTĖJE IR ŠALIA JOS

VYTAUTAS GRYBAUSKAS
(Tėsinys)

28

Ambasadorius pažūrėjo į mus, kaip į kokius keistuolius. Negalėjo suprasti: po 5 metų atsirado auksinė proga, ir žmogus atsisako. Kiti kasdien slenkscius mina, rankas bučiuoja... — Mes prašome tik pratęsti vizos galiojimą, — bandė aiškinti Dessaulle. — Dabar arba niekada, — nukirto ambasadorius. — Dabar, — liūdnei atsakiau...

Grįžtant į namus, bandžiau prezidentui gražinti frankus, bet jis tik numojė ranka. Buvo nekokioje nuotaikoje.

Sudiev Prancūzija!

Žinia tuoj pasklido po visą Prancūziją. Vieni rašė, kad iš-

vykstu laikinai, netrukus grįšiu. Kiti — liksiu FCM treneris, tik iš tolo, neakivaizdus. Bet įdomiausias buvo Paryžiaus žurnale „Krepšinis“. Trys peišiniai su trumpais aprašymais. Pirmame trys vaikai, vienas jų aš, Lietuvoje gauna krepšinio pamoką. Antroje aš, jau FCM uniformoje, krepšinio rungtynėse. Trečiame sėdžiu įstaigoje, kur dirbau ir svajonėse matau dangoraižius ir tėvus Amerikoje...

Atėjo laikas pakuotis. Bet prieš mus lagaminą susipakavo Tautvydas Gailius. Jis trejetą metų buvo vertingas FCM komandos žaidėjas, ypač gyvenime ir prie lentų. Tačiau nebuvo patenkintas darbovie-

tėje, o žmona Juta nepajėgė apsiprasti, juos labiau traukė Vokietija. Atsisveikinime, palydėjome į stotį ir palinkėjome sėkmės. Jis kurį laiką vėliau dar mokytojavo Vasario 16-tos gimnazijoje.

Po oficialaus klubo atsisveikinimo, krepšinio sekcijos prezidentas F. Dessaulle atėjo dar su vienu bandymu: „Priestoties naujame pastate yra sporto reikmenų krautuvė su visu inventorium. Ji bus tavo — pasilik“, — pašnibzdėjo jis man. Tačiau Joana nepasitikėjo mano „biznierišku“ talentu, o, be to, bilietai jau buvo kišenėje.

Jaunių komanda suruošė atskirą atsiveikinimą. Jis buvo labiausiai jaudinantis, nes mes labai gerai sugyvenome. Jie buvo tikri draugai ir su daug talentu. Kelis jau bandžiau pirmoje komandoje, o sekantį sezoną ir po to dar vieną, man išvykus jie

iškovojo Prancūzijos jaunių čempiono titulą. Ir du iš jų vėliau buvo pakviesti į Prancūzijos rinktinę. Nuopelnų už tai nepamiršo priskirti man. Jų dovanotas paveikslas su visų parašais dar dabar kab ant sienos.

Pagaliau 1953 m rugšėjo 7 d. iš Briuselio pakilome virš Atlanto. Galvoje blaškėsi mintys, o širdis smarkiai tukseno nuo jausmų ir pergyvenimų, užgriuvusių per pastarąsias dienas. Galvojau: štai, prieš penketą metų atvykome su viem pustuščiais lagaminėliais. Šiandien keliaujame su krūva didžiulių lagaminų. Viename jų daugybė iškarpuų su straipsniais įvairiomis kalbomis, nuotraukų, padėkos raštų, Prancūzijos medalis — vienas iš brangiausių suvenyrų ir Lietuvos konsulo dr. Stasio Backio laiškas. Joana net murmtelejo: „Kam tiek laikraščių, juk sriubos nevirsi?..“

Dr. S. Backio laiškas, medalo ir išvykimo proga, buvo ypatingai jaudinantis.

„Priimkite mano nuosirdžiausius sveikinimus Prancūzijos vyriausybės suteikto Jums pasižymėjimo medalo proga. Džiaugiuosi, kad taip aukštai įvertintas Jūsų — lietuviu sportininko įnašas Prancūzijos sportui. Tamstos energija, nepalaužiamas ryžtingumas, sumanus darbas bei asmeniškai gabumai lieka įvertinti. Didelis pasididžiavimas ir garbė už tai visiems mums, lietuviams...“

Gailiuosi, kad dėl Lietuvos okupacijos negaliu šiandieną Jums perduoti garbės ženklą už Tamstos nuopelnus lietuviu ir Lietuvos vardą garsinus ir kelus. Bet tvirtai tikiu, kad laisvės valanda Lietuvai ateis ir kad Tamstos darbas ir nuopelnai bus tinkamai atžymėti...“

(Bus daugiau)

Gyvenimas ir veikla Prancūzijoje paliko daug malonių prisiminimų, ypač momentai, kaip šis, kai po laimėtų krepšinio rungtynių jis, pergale besidžiaugiantis FCM komandos žaidėjas, triumfališkai buvo nešamas aplink aikštę. Vytautui Grybauskiui liko neišdildomi.

TAUTOS DIDVYRIŲ BAŽNYČIAI REIKIA PAGALBOS

Kražių miestelis turi labai garbingą praeitį. Senais laikais Kražiai buvo žymus žemaičių krašto administracijos ir kultūros centras.

Dziugu, kad ir kražiškių sambūris 1983 m. Čikagoje išleido dailią monografiją, kurioje nušviečiama Kražių šlovė. Kražių labiausiai išgarsino kruvinoji skerdynių drama, kuri pralenkė visas ankstesnes tikėjimo gėnyčių akcijas masiškumu. Įgijo tuomet didžiulį tarptautinį atgarsį, žavedama herojų drąsa ir dvasios didybė.

Dar prieš Antrąjį pasaulinį karą buvęs miestelis ir parapija, skaičiuojantis apie 7,000 gyventojų, šiandien teturi miestelyje 1,000, o parapijoje 2,000 su truputi gyventojų. Bet Kražiai — tai simbolis didingos praeities ir kovos už Dievą ir Tėvynę. Neturime leisti tai garbingai praeičiai likti užmaršty, bet priminti šiandienos kartoms tu praeities įvykių didybę ir svarbą, kas ypač aktualu, auklėjant jaunimą. Trokštame, kad jauni žmonės išaugtų sąmoningi, susipratę, drąsūs ir pasiaukojantys.

Kaip pasaulio įvykiai 1991 metais tapo simboliu ir sudrebino sovietinės imperijos pamatus, taip anuomet Kražių skerdynės — įvykis, gerokai sudrebinęs Rusijos imperijos tvirtovę. Pasaulis tuomet pamatė, kaip rusai elgiasi su pavergtomis tautomis, ir tai, kad, nepaisant žiauriausių represijų, Lietuva yra gyva, kad ji galvos prieš okupantą nenulenks.

Atgimstanti tautai Kražių įvykiai buvo labai svarbūs: jie stiprino kelių kartų tautinį sąmoningumą, mokė aukotis ir būti oriais.

Antrasis pasaulinis karas sutrukdė deramai įamžinti didvyrius, nes buvo nutarta ir organizuojama 50 metų sukakčiai pasitinkanti gražų paminklą. Pasitinkant 100 metų sukaktį, buvo skelbiamas konkursas paminklui, parengti

keli projektai, bet tepavyko kukliai įamžinti, šventoriaus vartuose įmontuojant įvykius primenančią vario lentą.

Norisi, kad šiandien Kražiai būtų žinomi, lankomi, kad atvykusieji ne tik prisimintų anuos šlovingus laikus ir nulenkėtų galvas didvyriams, bet ir patys ryžtųsi sekti jų pavyzdžiu.

Lankant Kražius, šventovė garsi įvykių liudininkė, yra tarsi vizitinė kortelė, parodanti ir mūsų dmesį, rūpestį bei pagarbą anų laikų didvyriams. O ką matome šiandien? Apirusius bažnyčios mūrus, suvargusiais stogais, kiaurais langais parapijos namus, apleistą bažnyčios inventorių.

Jau metai, kai remontavęs Žygaičių bažnyčią, vysk. A. Vaičiaus buvau paskirtas į Kražių istorinę šventovę. Rūpestis, kad ir parapija būtų gyva bendruomenė, kad jaunimas vėl atsigręžtų ir sugrįžtų į bažnyčią. Tam kuriami įvairūs planai.

Kadangi šventovė yra didelė ir sena, architektūros paminklas, todėl atvykau ieškoti paramos garbingam skerdynių šventovei, lankydamasis išėivių bendruomenėse, nes iš valstybės paramos kol kas nebuvo sulaukta. Delsti negaliu, matydama, kaip trupa bažnyčios mūrus, nes neveikia vandens surinktuvai ir lyjant vanduo ardo sienas, nuo stipraus vėjo išbrya langai, o bažnyčioje šeimininkauja paukščiai, teršia altorius.

Parapijos namas apgailėtinas. Būtinai reikia sudėti naujus langus, nes senieji išbryę ir supuvę rėmai, būtina tvarkyti stogą, nėra šildymo. Prieš karą buvo įkurtas ir skerdynių muziejelis, buvo kultūros židynys. Visa tai norisi atgaivinti, bet parapija nepajėgi, nes ir taip vos išlaiko bažnyčios tarnus ir bažnyčią savo labai menkais aukomis.

Šiais metais paruošėme tiek bažnyčiai, tiek parapijos namams sutaisyti projektų ir techninę dokumentaciją. Bažnyčios stogo, išorės, langų ir kt. darbų sąmata sudaro 1,633,890 Lt. Aš, Kelmės mės. ir rajono paminklosaugos darbuotojai Vilniuje, paminklų apsaugos departamente buvome išklausti ir pažadeta skirti kitų metų biudžeto

lešų tik stogams sutvarkyti, kad sulaukytų pastatų irimo procesą. Žadama skirti tam reikalui 300,000 Lt., t.y. 75,000 dol., o parapijos name, kad jį būtų galima sutvarkyti, bent įvedant apšildymą, sudėti langus, atlikti būtiniausius remontus, reikalinga 25,000 dol. suma.

Per tuos vienerius metus, tik atkeltas į Kražius ir radęs parapijos kasoje 800 Lt., vis tiek ėmiausi po truputį tvarkytis. Daug darbų padaryta skolon.

Jeigu Kražiai būtų buvę kur nors Lenkijoje, Vokietijoje ar Italijoje, po Europoje nusikambėjusio įvykio — Kražių skerdynių — ji tikrai būtų tapusi Tautos šventove, pasiūlytume, o jos kankiniai ko gero būtų *martyres et confesores* jau beatifikuoti. Tai būtų tautos kovas, kancias ir lankoma Kankinių šventovė.

Dabar pastatomos naujos parapijų bažnyčios, kurioms suteikiama Tautos kankinių titulai, kur norima įamžinti visos tautos kovas, kancias ir aukas, sudėtas laisvės aukuras. Bet ar tai nuosekliai ir logiška, kai didvyrių žemėje yra vieta, kur buvo lietas kraujas, kur apginta kraujo kaina istorinė bažnyčia, kur žmonių, paprastų valstiečių pasipriešinimas Rusijos imperijos jėgai tapo simboliu tautų kovos už Bažnyčią ir Tėvynę, kai nepateisinamai visa tai merdi ir ligi šiol buvo dėl objektyvių ar subjektyvių priežasčių mažai ar visai nieko nesirūpinama, kad ši vieta taptų Tautos šventove, ne vien lankoma kaip istorinis paminklas, bet kad prie šios šventovės atvykęs lietuvis, turistas ar piligrimas, ar ekskursijų dalyvis — jaunas mokinukas būtų mokomas ne tik pagerbti, bet ir didžiulius laisvę ir orumą gynusiais tautos didvyriais ir mokytis sekti jų pavyzdžiu.

Tokia vieta, kaip Kražių šventovė, negali merdėti, būti apleista ir apšiurusi. Turime šią šventovę prikelti, jos dailės paminklus prižiūrėti, restauruoti, paminklinėmis lentomis, kitais ženklais brangius įvykius ir asmenis įamžinti. Turtingos Kražių praeities įamžinimo yra labai daug: kolegija, jos rektorai, studentai, šviesuoliai, tautos didvyriai.

Visa tai parodydami, didžiudamiesi tuo, patys labiau mokėsimi ir jaunąją kartą būkmingai galėsime mokyti būti tikrais Tėvynės nugalėtojais ir gynėjais, kad ne vien skambiais žodžiais, bet rytingais darbais savo tėvynę padarytume, savo rankomis, savo sumaniu darbu sukurtume gražią, laisvą, vieningą demokratinę ir turtingą Lietuvą.

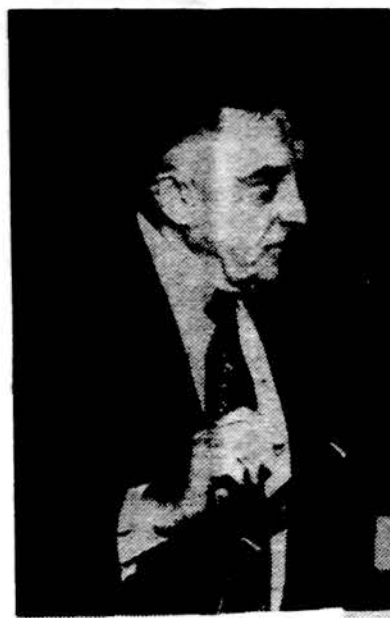
Aš tikiuosi, kad ne vienas kražiškis, „Žiburio“ gimnazijos auklėtinis ar šiaip neabejingas tautietis parodys jautrią širdį ir dosnią ranką, savo auka prisidės, save įamžins, padėdamas prikelti garbingą šventovę.

Išvykstant į Ameriką, aplanckė mane vysk. J. Boruta, SJ, naujasis vyskupas iš Vilniaus. Nutarėme, kad, kai sugrįšiu, ruošimės lapkričio 22 d., šeštadienį, iškilmingai paminėti 104 skerdynių metines. Ta sukaktis kasmet bus iškilmingai minima. Atvyks naujasis Šiaulių vyskupas E. Bartulis, vysk. J. Boruta, pakviesime visuomenę.

Gal kasmet minimas Kražių skerdynių įvykis labiau išgarsins, gyvai bylos savo garbinga ir šlovinga praeitimi ir neleis, kad Kražiai liktų apmirę, užmiršti ir apleisti.

Aukus Kražių parapijai galima siųsti per LKR šalpa, pamintint, kad jos skiriamos

PASIKEITIMAI LIETUVIŲ FONDE

Algirdas Ostis.

Atrodytų, ką čia bendro turi Lietuvos fondas su šią vasarą Vilniuje vykusi PLB seimu? O pasirodo, jog seimo pasekmės palietė ir pačius LF pagrindus — LF tarybą.

Kaip spaudoje jau buvo plačiai aprašyta seimo eiga, į naująją PLB valdybą buvo išrinktas ir dabartinis LF tarybos pirmininkas Vytautas Kamantas, o naujoji valdyba jį išsirinco savo pirmininku. Jo parinkimas pirmininku nieko turbūt per daug nenustebino, nes jis ir buvo labai geras kandidatas. Tačiau šiuo atveju, abiem pagrindinėm lietuvių organizacijoms tuo pačiu metu jam vadovauti teisiškai jau būtų buvę netikslu.

Savo pirmajame vasaros atostogų posėdyje LF taryba, išklausiusi V. Kamanto pranešimą apie įvykusį PLB seimą, priėmė jo atsistatydinimą iš LF tarybos pirmininko pareigų, o kadencijai baigti, tai yra, iki būsimo LF narių suvažiavimo, kuris įvyks 1998 metų pavasarį, patvirtino LF patikėtinių tarybos išrinktą naują pirmininką adv. Algirdą Ostį. A. Ostis LF taryboje dirba nemažai metų ir paskutiniu metu buvo lešų telkimo ir palikimų komisijos pirmininku. Anksčiau jis yra ėjęs LF valdybos pirmininko pareigas.

Savo pranešime V. Kamantas trumpai supažindino tarybą su PLB seimo eiga, o taip pat, būdamas Lietuvoje, jis atliko ir kai kuriuos Lietuvos fondo išpareigojimus. Kaune susitiko su Vytauto Didžiojo universiteto bibliotekos vadovybe ir susipažino su bibliotekos įrengimo darbu eiga. Darbas jau eina prie pabaigos ir už mėnesio kito viskas turėtų būti užbaigta. Kaip spaudoje anksčiau šiuo klausimu buvo rašyta, LF patikėtinių taryba bibliotekos įrengimui yra pasiryšusi 100,000 dol. iš 1,150,212 dol. sumos, kurią 1992 metais LF nariai visuotiniu balsavimu, paskyrė Lietuvos paramai. Dalis paramos, skirtos VDU bibliotekai, darbams vykstant, buvo išmokėta, o likusi suma bus išmokėta, kai bibliotekos įrengimas bus užbaigtas. Beje, biblioteka bus pavadinta Lietuvos fondo vardu. Apie bibliotekos darbų užbaigimą bei jos atidarymą, laikui atėjus, Lietuvos fondui bus pranešta.

V. Kamantas apsilankė ir Valstybinio M. K. Čiurlionio muziejaus Čiurlionio paveikslų galerijoje, kur susitiko su jos direktorium Osvaldu Dau-

šiam tikslui. Čekius rašyti „Lithuanian Catholic Religious Aid“ ir siųsti 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207-1910, pažymint, kad auka skiriama Kražių parapijai. Aukos nurašomos nuo federalinės valdžios mokesčių. LKRS Tax ID numeris būna ant kiekvieno pakvitavimo, kurį pasiunčiam aukotojui.

Kun. Alionidas Budrius

Lietuvių fondas iš anksčiau minėtos paramos Lietuvai yra taip pat paskyręs 300,000 dol. galerijos vėsinimo ir apsaugos sistemų įvedimui. Čiurlionio galerijos pertvarkymas pareikalavo didesnių lešų ir kol kas jos finansavimo reikalas dar nėra suderintas su Kultūros ministerijos nuostatais.

V. Kamantas dar dalyvavo Klaipėdos universiteto, dr. Kazio Pemkaus vardo bibliotekos atidaryme. Kaip žinia, visą savo retų knygų rinkinį ir archyvą dr. K. Pemkus paliko Klaipėdos universitetui. Lietuvos fondas paskyrė 40,000 dol. bibliotekos įrengimui. Knygų persiuntimui bei bibliotekos projekto įgyvendinimui daug pastangų dėjo dr. A. Razma. Bibliotekos atidarymas buvo labai iškilmingas, dalyvavo daug svečių bei dr. K. Pemkaus giminės. Atidaryme Lietuvos fondo vardu sveikinimo žodį tarė ir V. Kamantas.

Užbaigęs paskutinį posėdį, V. Kamantas padėjo LF tarybai ir valdybai už artimą bendradarbiavimą, sveikino savo ipėdinį A. Ostį ir linkejo, kad apsiimtos pareigos būtų ne vien įtemptas darbas, bet ir asmeninis malonumas. V. Kamantui tarybos nariai taip pat nepagalėjo linkejimui, pasi-neriant jį Pasaulio Lietuvių Bendruomenės sukūrius.

Posėdžio metu buvo aptarti ir kiti šiuo metu Lietuvos fondui aktualūs reikalai. Finansinis LF stovis šiuo metu yra labai geras. Investuoti pinigai — korporacijų akcijų bonų, valdžios obligacijų vertė nuolat kyla. Bankų investicijos taip pat neša gerus nuosimčius. Nuo Lietuvos fondo įsisteigimo iki šiol, LF narių inestas kapitalas, įskaitant Lietuvai skirtus 1,150,212 dol., sudaro 8,792,480 dol. Šiais metais į LF įstojo 25 nauji nariai, įnešdami 114,693 dol. Dabar Lietuvos fonde yra 6,924 nariai. Narių prieauglis, ypač jaunų, yra didžiausias šiuolaikinis Lietuvos fondo rūpestis. Paminėtina, kad iš investuoto kapitalo LF įsisteigimo iki šiol pajamų buvo gauta 6,718,563 dol., o lietuviškas palaikymui išėivijoje bei paramai Lietuvai buvo paskirstyta 5,095,846 dol. Lietuvos fondo pinigų investavimą tvarko ir konsultuoja Graybill, Bartz & Thomson Ltd. finansinė įstaiga. Jie palaiko artimus ryšius su LF finansų komisijos pirmininku Saulium Čyvu ir kitais.

Šio posėdžio metu buvo patvirtintos naujos pelno skirstymo prašymų anketos, kurias peržiūrėjo, pakoregavo ir tarybai pristatė pelno skirstymo komisijos pirmininkas dr. A. Razma, talkinant kitiems komisijos nariams.

Taryba taip pat aptarė metinio LF vajeaus klausimus. Vajeaus reikalu LF nariams yra paruoštas laiškas, kurį pasirašė LF tarybos ir valdybos pirmininkai. Su laišku kartu yra siunčiami ir šių metų pelno skirstymo duomenys, kurie trumpai prieš kiek laiko jau buvo skelbti spaudoje. Beje, LF vajeaus užbaigiamasis pokylis įvyks šeštadienį, lapkričio 8 d., Pasaulio lietuvių centre. Lietuvos fondo nariai bei visi prijauciantys maloniai kviečiami šiam pokylyje dalyvauti.

Juozas Končius

• 1918 m. spalio 27 d. įkurtą Lietuvos kriminalinę policiją.

• Simonas Daukantas, pirmasis lietuvių istorikas, rašęs lietuvių kalba, gimė Kalviuose, Skuodo apskr. 1793 m. spalio 28 d.

CLASSIFIED GUIDE

MISCELLANEOUS

Washington, D.C., lietuvių savininko „landscaping“ kompanija **leiko darbininko**. \$5.50 į val. Jei nori, gali dirbti 12 val. į dieną. Vieta gyventi bus parūpinta už \$130 mėn. Kreiptis: Alex, tel. 202-244-2373

Jei būsite Vilniuje, užsukite į dailininko dirbtuvę.

Aukštos kvalifikacijos profesionalas nutapys jūsų portretą, pasiūlys žymiausių pasaulio dailininkų paveikslų reprodukcijas. Tai nuostabi dovana ir puikus prisiminimas! Visa tai už labai prienamą kainą. Inf. tel. Boris, 818-980-0378. Kalbėti angliskai.

Namų valymui reikalinga **moteris**.

Darbas nuo pirmad. iki šeštad. Kreiptis tel. 708-802-9197 arba 815-464-7146.

REKLAMUOKITĖS DRAUGE !!!

TAISOME SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINOS, ŠALDYTUUVAS, SILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VESINTUVUS.

H. Deckys Tel. 773-585-6624

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS (773) 586-5959 (708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS
• Greitas ir sąžiningas patarimas
• Nuosavybių įkainavimas vertai
• Perkame ir pardudame namus
• Pensininkams nuotaida

MISCELLANEOUS

ELEKTROS ĮVEDIMAI—PATAISYMAI Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai. 773-779-3313 **KLAUDIJUS PUMPUTIS**

AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOR, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS. Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukas S. Kane kalba lietuviškai. **FRANK ZAPOLIS** 3208 1/2 West 95th Street Tel. (708) 424-8854 (773) 581-8854

HOUSE FOR RENT vic. 62 St. & Natoma; 3 bdrms, 2 baths; heated; laundry facility; no pets; \$775 a mo. + security dep. Tel. 708-424-0513

TRANSPA K

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Siunčiame baldus ir komercines siuntas. Knygos į Lietuvą, € 59 sv., minimumas \$25.00.

Pinigai pervedami doleriais - nuo išsiuntimo dienos į gavėjo rankas per 2 - 5 dienas.

50 sv. maisto produktų \$98.- Šventinis \$39.-

Įstaiga Floridoje: vedėja Vida Meiluvienė Tel.: d. (813)360-9881, n. (813) 360-1364.

TRANSPA K, 4545 West 63rd St., Chicago, IL 60629 Telefonas: (773) 838-1050

Atstovybė Lietuvoje: Vilnius, 26-24-27, 26-28-27

MIRUSIŲ ATMINIMUI LIETUVOS DUKTERŲ DRAUGIAI SKIRTOS AUKOS (1997.I.31-1997.IX.30)

A.A. LEONTINOS BLAZAITIENĖS atminimui 130 dol. suaukojo: Sofija ir Adolfas Jelioniai, Irena ir Antanas Rimavičiai, Laimutė Tomau.

A.A. ROŽĖS MAČERNIENĖS atminimui 10 dol. aukojo Vytautas Bindokas.

A.A. ONOS KAVALIŲNIENĖS atminimui 50 dol. aukojo Jonas KAVALIŲNAS.

A.A. ALGIRODO BUDRECKO atminimui 25 dol. aukojo Ona Elertienė.

A.A. Jono ARLAUSKO atminimui 50 dol. aukojo Janina Mikutaitienė.

A.A. JUOZO REMIO atminimui 30 dol. aukojo Valė Remienė.

A.A. EMILIJOS KUTKIENĖS atminimui 500 dol. aukojo Emilija ir Vytautas Valantinai.

A.A. ONOS ELERTIENĖS atminimui 165 dol. suaukojo: Danutė Bilaišienė, Leokadija Brazdienė, Emilija Gaškinė, dr. Laimutė Griniūtė-Smukštienė, Milda ir Petras Ruliai, Irena ir Petras Vebrai.

A.A. STASĖS GRIGALIŲNIENĖS atminimui 40 dol. aukojo Loreta Grigaliūnienė.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame!

LIEUVOS DUKTERŲ DRAUGIA

SKAITYKITE

DRAUGA!

„DRAUGAS“ vienintelis užsienio lietuvių dienraštis

Tai tokioje bukleje šiuo metu yra Kražių parapijos klebonija.

PAGARBA BALF'ui

Skaitant Danutės Bindokienės vedamąjį „Jie ašaras i šypsenas pakeičia“, ima džiaugsmas, kad turime organizacijų, kurios stengiasi nušluostyti ašaras verkiantiems. Atgavus Lietuvai laisvę, nusikračius okupantais, pamatėme, kas jos viduje yra. Vargstancijų pagalba kūrėme šalpos organizacijas, kurios dabar atlieka didžiulį darbą. Kaip vyr. redaktorė pastebėjo, šalpos darbas buvo vykdomas jau nuo senų laikų, jis net daugeliui padėjo atvykti į Ameriką. Gyvendami Vokietijos stovyklose, pajutome BALFo dosnią ranką, nors gerai nežinojom, kas ji yra. Džiaugėmės gavę ir mintimis dėkome už gautas dovanas mažai pažįstamam BALF'ui.

BALFas suvaidino didelį vaidmenį, kada Lietuva buvo okupuota rusų komunistų. Kai tūkstančiai taurių lietuvių buvo išsiųsti į Sibiro vergų ir kančių stovyklas, kada palikti be priežiūros seneliai, vaikai ir ligoniai badavo, nes jų artimieji buvo zuvę, kalėjimuose ar Sibire, BALFas atėjo į pagalbą. Neveltui BALFas tapo okupantams keiksmazodžiu, nes prieštaravo žmonių žudymui lageriuose, juos marinant badu, šaldant Sibiro taigose. Komunistų stribų tikslas buvo kuo daugiau žmonių išžudyti, neparodant pasauliui savo žiaurijų darbų, kaip tai darė Hitleris su savo gauja. Tik BALFo dėka, daugelis šelpiamųjų galėjo sulaukti nepriklausomos Lietuvos.

BALFas yra labai veiksmingas ir šiandien. Sunkumai susidaro tik todėl, kad vyresnioji karta pradeda pavargti. Taip pat turime daug artimų žmonių, jiems siunčiame asmeniškai arba prisijungiam prie naujai įkurtų organizacijų, galvodami, kad sukurtas platesnis šalpos tinklas greičiau pasiekis šelpiamuosius ir turėsime apčiuopiamesnę kontrolę. Viso šito akivaizdoje užmirštame, kad BALFas buvo pats pirmasis, kuris sukruoto šelpiti. Be to, BALFas dirba tyliai be didelės reklamos. Ar ir šiai organizacijai nereikėtų pradėti skelbti aukotojų pavardes, nors skelbimai nutraukia dalį gautų aukų? Yra sakoma, kad „girgždanciam ratui visada bus duodama tepalo“. Skelbimai paskatins aukoti BALF'ui.

Spalio mėnuo yra skiriamas BALFo rinkliavoms. Mūsų visų pareiga prisidėti, nes daugelis esame pasinaudoję BALFo gėrybėmis. Laikas atsilyginti ir kartu sušelpsimė pašalpos reikalinguosius.

Antanas Paužuolis
Chicago, IL

GRAŽU, IR NE TAIP GRAŽU

Čikagos Amerikos lietuvių radijas š.m. rugsėjo 28 d. minėjo poetą Vladą Šlaitą, baigusį savo liūdną žemišką kelionę 1995 m. Anglijos senelių namuose.

O ne taip gražu, kad nebuvo paminėtas jo eilėraščių skaitomas akt. Kazys Gandrimas, taip pat palieges ir vienišas, iškeliavęs amžinybėn Čikagoje 1971 m.

Kazys Gandrimas nuo pat „Pelkių žiburėlio“ literatūrinės valandėlės „Marguty“ įsikūrimo 1953 m. buvo vienas iš uoliausių skaitovų. Deja, po dešimties metų, ligai plečiantis, Kazio balsas ėmė tilti ir jo paskutinis įrašas „Pelkių žiburėly“ buvo 1963 m., kaip tik Vlodo Šlaito poezijos.

Gaila, kad Čikagos Amerikos lietuvių radijo laidos vadovai nepranešė skaitovo pavardės, nepasakė, kad Kazio Gandrimo balsas skambėjo iš senojo archyvo.

Idomu, kad radijo transliuojamų solistų vardai visada paminimi, tuo tarpu kitos meno šakos — autorius „pamirštas“.

Rūpindamiesi išsaugoti mūsų išvieskos kultūros palikimą, būkime sąžiningi ir dėmesingi praeičiai.

Dalia Sruogaitė
Indian Head Pk. IL

APIE DEGUSTAVIMĄ IR ŠIUOKSLIŲ IEŠKOTOJĄ

Pagal Petrą Palį aš esu net tik „Draugo“ šiuokslintojas, bet ir teršejas (šis žodis parašytas net su kabutėmis). Tas atsipindį jo pikto laiško „Draugas“ Nr. 187) pabaigoje.

Jis nusprendė, jog aš lyg ir užsitarnavau dangaus keršto už tai, kad savo trumpame rašinyje apie fotografą ir dailininką iš Lietuvos — Ziną Kazėną panaudojau žodį „degustuoti“.

Acū Dievui, šiemet miniu 50 metų bendradarbiavimo spaudoje sukaktį ir niekas manęs iki šiolie spaudos šiuokslintoju ar teršeju dar nebuvo pavadinęs. Aš manau, kad lietuvių kalbą moku neblogiau kaip čia minimas pilietis. Tad noriu bent trumpai reaguoti.

Visų pirma aš nežinau kito lietuviško žodžio, kurį būtų galima naudoti vietoje „degustuoti“. Kreipiausi į bent 5 mūsų spaudos bendradarbius, kurie irgi man negalėjo padėti (vienas juokais patarė naudoti „ragauti“, bet vėliau susigriebe, kad čia visai kitas atvejis).

Teko pasikliauti enciklopedijomis. Štai, bostoniške LE IV tome (1954 m.) 407 psl.

Seniai pažįstami, neseniai susitikę Pasaulio lietuvių centro geguzinėje. Iš kairės: J. Statis, Lietuvių fondo igaliotinis St. Petersburg, FL, G. Treinienė, K. Motušis, A. Statis ir E. Motušienė.

pristato taip: „degustacija — vyno, arbatos ir kt. daiktų rūšių įvertinimas ragauant ir uostant“.

Vilniaus LTE II tome (1977 m.) 610 psl. rašoma, kad žodis „degustacija“ yra kilęs iš prancūzų ir lotynų kalbų. Tai „maisto produktų (ypač vyno, arbatos) bei žaliavų (vynuogių, vaisių), tabako išvaizdos, kvapo įvertinimas“. Čia teigiama, jog degustuoja vienas degustatorius arba degustatorių komisija ir kokybę vertinama balais, pvz., vynas juos gauna už skonį, už aromata, už škaidrumą ir spalvą, už tipišumą. Toliau ten rašoma, kaip degustuojama arbata ir t.t.

Aš manau, kad P. Palys galėtų rasti produktyvesnį ir saugesnį užsiėmimą laisvalaikio praleidimui.

Edvardas Šulaitis
Cicero, IL

NE ŠULAITIS ČIA KALTAS

Jau net apmaudu darosi, kai „Laiškų“ skyriuje ima išviespatauti lietuvių kalbos „grynintojai“. Štai dabar Petras Palys, iš Tobyhanna, PA, „Draugo“ rugsėjo 26 d. laidoje užsiūpulo Edvardą Šulaitį už žodžio degustuoti pavartojimą. Atrodo, kad to laiško autorius neturi laiko ar noro pasižiūrėti į Dabartinės lietuvių kalbos žodyną, išleistą 1993 metais Vilniuje. Tenai psl. 113 yra net du žodžiai: degustacija ir degustuoti su atitinkamais paaiškinimais.

Čia Ed. Šulaitis niekuo dėtas. Geriau jau kaltinti to žodyno redakciją, kuri jau prieš keletą metų tuos žodžius į žodyną sudėjo.

S. Narkėliūnaitė
Brooklyn, NY

UGDYKIME TOLERANCIJĄ

Kristinos Martinkutės puiki santrauka („Draugas“, 1997-08.26) kun. Liudviko Rekašiaus gyvenimo ir darbų pavvyzdys visiems! Tenka tik ap-

AR LIETUVAI YRA REIKALINGA IŠEIVIJA?

Sąmoninga lietuvių išėivija, ypač Šiaurės Amerikoje, yra pagrindinė Lietuvos nepriklausomybės garantija. Taip įvyko 1918 metais ir taip įvyko 1990 metais. Sąmoningų išėivijų vaidmuo pasitvirtino šiame šimtmeityje įvairiais atvejais. Ar be JAV airių paramos būtų atsiradusi Airijos valstybė? Ar žydai būtų atstątę Izraelio valstybę be išėivijos žydų pastangų? Kai nėra sąmoningų išėivijų, tuomet reikalai pasunkėja, pavyzdžiui kurdų atveju.

Paklausk eilinių praeivį Amerikos gatvėse, ką reiškia jam Lietuva, jis greičiausiai atsakys, jog Lietuva daug kovojo dėl savo nepriklausomybės atstatymo. Šis teigiamas JAV visuomenės nusiteikimas Lietuvos atžvilgiu yra lietuvių išėivijos prasmingo darbo vaisius.

Saulius Šimoliūnas
Detroit, MI

•Didžiausias Lietuvoje ugnies kriklys (fejerverkas) — 186 m pločio (degiuosius paketus išdėsčius ant tilto turėklo kas 1 m) — numestas nuo Kauno Aleksoto tilto iki vandens 1994 m. vasario 15 d. — Lietuvos valstybingumo atkūrimo švenčių išvakarėse.

SUPRASDAMI PARTIZANŲ PASIAUKOJIMĄ GINANT TEVYNĖS LAISVĘ, JŲ SUNKIUS GYVENIMO SĄLYGŲ PALENGVINIMUI AUKOJO:

- \$500 Lietuvos Šaulių sąjunga, WI. Ed. Shilling
- \$200 Mikulis, J.
- \$75 Kaunas, F.V. MD.
- \$80 Mikulienė
- \$25 Juškevičienė Z., Radvenienė J., Taorai, B. ir J., p. A.
- \$20 Gruzdžiai švenčiant 90 metų jubiliejų.
- \$15 Jankauskaitė L., Oslapas R., Žebertavičius V.
- Botynius, J.

Partizanų Globos fondo valdyba

nuoširdžiai dėkoja aukotojams, padėjusiems atlikti šalpos darbą ir palengvintiems partizanų gyvenimo našta.

Aukos nurašomos nuo federalinių mokesčių. Aukas siųsti: Standard Federal Bank, Acct. #663777, 4192 S. Archer Ave., Chicago, IL 60632

Buvusiam „Dainavos“ ansamblio dirigentui ir meno vadovui

A.Š.A. PETRUI ARMONUI

mirus, dainaviečiai ir dirigentas Darius Polikaitis reikiame nuoširdžiai užuojautą žmonai ONAI, dukrai RAMUNEI ir artimiesiems.

Pagarbiai įvertiname maestro ilgus darbo metus ir pasišventimą ansambliui, lietuviškai dainai ir giesmei.

Lietuvių meno ansamblis „Dainava“

Mielam Jaunimo centro Bendradarbiui

A.Š.A. VINCUI PAVILČIUI

mirus, Jo dukrą AUDRONĘ, žentą MEDARDĄ ir anūką VYTUKĄ, nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liudime.

Visas Jaunimo centras ir Pagelbinis MOTERŲ KLUBAS

A.Š.A. VANDAI ŠPOKIENEI

Lietuvoje mirus, Jos sūnui ANDRIUI, seseriai RITAI ŠAKĖNIENEI, broliui ROMUI BUTKUI ir jų šeimoms, bei dėdinei TEOFILEI MIŠAUSKIENEI reikiame gilią užuojautą ir kartu liudime.

Jūra, Darius ir Andrius Gvidai Elena Zimavičiūtė — Carter

A.Š.A. DONALD A. PETKUS

Gyveno Orland Park, anksčiau Čikagoje ir Cicero, IL Mire 1997 m., spalio 4 d., 10:10 val. vakaro, sulaukęs 63 metų.

Gimė Čikagoje. Nuliūdė liko: žmona Barbara M. Petkus Panavaite; vaikai: Donald M., marta Alvina, anūke Hayley Ellen Petkus; dukte Julie A. Meehan, žentas Patrick, anūka Daniel, Jessica ir Jackson Meehan; dukte Lisa A. Petkus; motina Agnes Dainelyte, brolis dr. Gerald R. Petkus su žmona Elizabeth ir daug kitų giminių.

Velionis buvo sūnus a.a. Anthony ir brolis a.a. Anthony. Priklausė Illinois Funeral Directors Association ir daugeliui katalikiškų organizacijų.

Velionis pašarvotas antradienį, spalio 7 d. nuo 1 v.p.p. iki 9 val. v.v. Petkus Lemont, 12401 S. Archer Ave., trečiadienį, spalio 8 d. nuo 8 v.r. iki 10 v.r. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės įvyks spalio 8 d., trečiadienį. Iš laidojimo namų 10 val. ryto bus atlydėtas į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje bus aukojamos 10:30 val. ryto šv. Mišios už velionio sielą. Po Mišių velionis bus palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Prisiminimo aukas prašoma skirti: Our Lady of Šiluva Devotion Fund, c/o Rev. A. Markus, 9525 S. Lawler, Evergreen Park, IL 60805.

Nuosirdžiai kviečiame gimes, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: žmona, vaikai, anūka ir kiti gimintė.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus / Donald M. Petkus

A.Š.A. VINCAS PAVILČIUS

Gimė 1909 m., balandžio mėn. 1 d., Šuklių kaime, Žaliosios valsčiuje, Vilkaviškio apskrityje.

Gyveno: po karo St. Catherines, Ont. Kanadoje, nuo 1960 metų Čikagoje.

Velionis buvo vyras a.a. Vincas Mickevičius.

Liko: dukra Audronė Pavilčiūtė Karalienė, anūkas Vytas Karalius, žentas Medardas Karalius, sesuo Liucija Šimkienė, jos sūnus Gytis su šeima Australijoje. JAV-jose a.a. sesers Natalijos Rakutienės dukros Liūda Kaupienė ir Rūta Rakutytė ir a.a. brolio Vytauto Pavilčiaus dukros Vita Witherow ir Ina Papp su šeimomis; Taurų, Stankūnų, ir Rudzinskių šeimos. Australijoje a.a. sesers Lionės Velioniūskienės dukros Lilė Čieciene ir Ona Pilkiene ir a.a. sesers Marytes Labutienės vaikai Daiva Bierre ir Vidas Labutis su šeimomis. Taip pat Jurgis Karalius, žento tėvas.

A.a. Vincas buvo ilgametis Sąjungos centro kavinės darbuotojas ir LKB Kronikoms leisti sąjungos narys. Priklausė: Lietuvių Fondui, Lietuvių Bendruomenei, Amerikos Lietuvių pensininkų sąjungai.

Velionis pašarvotas spalio 9 d., ketvirtadienį, nuo 3 iki 8 v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės įvyks penktadienį, spalio 10 d. Iš laidojimo namų 10 val. ryto bus atlydėtas į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje bus aukojamos 10:30 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionio sielą. Po Mišių velionis bus palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuosirdžiai kviečiame gimes, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: dukra, žentas, anūkas, sesuo ir kiti gimintė.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus / Donald M. Petkus Tel. 800-994-7600

Ilgamečiui Šiaulių Valstybinės berniukų gimnazijos muzikos mokytojui

A.Š.A. PETRUI ARMONUI

mirus, jo žmoną ONĄ ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame. Jo buvę Šiaulių Valstybinės berniukų gimnazijos mokiniai:

- Vytautas Aukštuolis
- Romas Butkūnas
- Mindaugas Klygis
- Aleksas Lauraitis
- Pranas Mažeika
- Vytautas Mažeika
- Vaclovas Mažeika
- Zenonas Paškus
- Vytautas Pupelis
- Bronius Siliūnas

Mūsų brangiai

A.Š.A. Dr. DANGUOLEI SURANTIENEI

netikėtai išsiskyrus iš mūsų tarpo, liudintį vyrą STASĮ, giminaičius ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame. Su giliu liūdesiu

Stasė ir Algirdas Didžiuliai Birutė ir Kostas Urbanai su šeima Raisa ir Pranas Urbanai su šeima

Jonas Ališauskas (iš kairės), Algis Klinka ir Ramutis Kasparionas — „Armonikos“ ansamblio dalyviai Floridoje. Spalio 12 d. jie koncertuos Čikagoje ir Lemonte. Nuotr. Pranas Štutienės

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Susirinkę pasilinksminti ir paremti savo dienraštį rugsėjo 21 d. „Draugo“ pokylyje (iš kairės): Algis Damijonaitis, Stasė Damijonaitienė ir Nijolė Kaveckienė.

Minint spalio 9-tąją, mūsų sostinės Vilniaus netekimą, š.m. spalio 12 d., sekmadienį, 10 val. r., t. jėzuitų koplyčioje bus aukojamos šv. Mišios už visus, kovojusius ir žuvusius dėl sostinės Vilniaus. Vilniaus Krašto lietuvių sąjungos, Čikagos skyriaus valdyba kviečia patriotiškąją lietuvių visuomenę ir skyriaus narius dalyvauti pamaldose. Savo dalyvavimu pagerbsime žuvusiuosius.

Bostono vyrų sektetas, kuriam jo vadovė Daiva Navickienė yra aranžavusi nemažai kūrinių, atvyksta atlikti programą „Margučio II“ rengiamame koncerte spalio 19 d., 3 val. p.p., Jaunimo centre. Visuomenė kviečiama dalyvauti. Bilietai gaunami „Seklyčioje“.

Spalis — Marijos mėnuo. Tikintieji šį mėnesį ne tik privačiai, bet ir kartu — bažnyčioje — kalba rožančių. Tai ne vien bažnytinė, bet ir lietuviška tradicija. Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje Marquette Parke rožančių pamaldos yra visą savaitę, nuo pirmadienio iki penktadienio, 3 val. p.p.

Irena Kairyte, Oak Lawn, IL, siūsdama bilietėlių šaknelės, pridėjo „Draugui“ 100 dol. auką. Širdingai dėkojame!

Albertas Druktenis su žmona, siūsdami mokesčių už prenumeratą, pridėjo 105 dol. auką, už kurią širdingai ačiū!

Spalio 17 d., penktadienį, 6 val. p.p., visi maloniai kviečiami į Jaunimo centro kavinę pabendrauti su Kražių klebonu Alionidu Budrium, neseniai atvykusiu pavišėti iš Lietuvos. Jis supažindins su Kražių bažnyčia, istorinėmis Kražių skerdynių vietomis, pakalbės apie tų vietų įamžinimą ir istorinio muziejaus atkūrimo galimybes.

Prisimenant Šiluvos atlidus Čikagos Marquette Parke š.m. rugsėjo 14 d. Kunigai iš kairės: buvęs Švč. M. Marijos Gimimo parapijos klebonas kun. Jonas Kuzniskas, kun. Pranas Kelpšas, dabartinis klebonas kun. Mikolas Yakaitis, atlidams vadovavęs svečias iš Telsių vyskupijos kun. Stasys Šlepavičius, t. marjonų provinciolas kun. Donaldas Petraitis, MIC, ir Kražių parapijos klebonas kun. Alionidas Budrius.

Kaip žadėjome, taip ir išėjo! Oras praėjusių sekmadienį buvo labai nespališkas — tiesiog karštas. „Draugo“ koncerto programos atlikėjai Jaunimo centre — jauni, linksmi ir balsingi. Publikos prisirinko nemažai. Susirinkusieji negailėjo plojimų, o dainininkai — „bisų“. Koncertą, be abejoj, vertins muzikos žinovai, bet eilinio klausytojo ausiai jis buvo labai patrauklus.

Nuo spalio 10 d. Čikagoje bus suvaržytos cigarečių ir alkoholinių gėrimų reklamos, neleidžiant statyti milžiniškų reklaminių lentų šiems produktams. Draudimas nesaisto verslininkų, kurie turi leidimą pardavinėti alkoholį bei rūkalus.

IŠ ARTI IR TOLI

RENGIA M. MAŽVYDO KATEKIZMO PAMINĖJIMĄ

Los Angeles, CA, veiklusis lietuvių telkinys lapkričio 2 d. rengia Martyno Mažvydo katekizmo 450 m. jubiliejaus paminėjimą. Dalyvaus prelegentai iš Lietuvos. Bus ir tai pragai pritaikyta trumpa meninė programa, o paskui dalyviai galės pabendrauti su pasikaitininkais.

Po linksmų ir šurmulingų Lietuvos dienų tai bus tarytum rimties valandėlės, kurių metu vėl pajusime džiaugsmą, kad esame kilę ne tik iš šokančios ir dainuojančios tautos, bet ir iš tautos su reikšminga kultūra, gražia tos kultūros praeitimi.

Šį renginį organizuoja JAV LB Švietimo skyrius, padeda Los Angeles LB apylinkė. Šventei vadovauti sutiko Dailių menų klubo istorikas, rašytojas, žurnalistas ir Mazosios Lietuvos istorijos žinovas Algirdas Gustaitis. Jam padeda Kaškelienė su Pensininkų klubu, Viktoras Ralys, Laima Baltrenaitė, Milda Zaveckienė ir Stasė Pautienė. Minėjime laukiami visi „Angelų miesto“ ir priemiesčių lietuviai, nes tai tikrai unikalus renginys.

Liuda Avizonienė

PAGERBTI TAUTOS DIDVIRIAI

Liepos 20 d. St. Petersburg, FL, Lietuvių klubo saleje buvo pagerbti lietuvių tautos didvyriai — lakūnai Darius ir Girenas. Šiomet nuo jų tragiško skrydžio per Atlantą suėjo 64 metai. Paskaitą skaitė Antanas Jonaitis, pareikdamas statistinius ir reikordinius pasaulinės aviacijos duomenis, o taip pat griežtai atmetęs kai kurias užuominas, kad Darius ir Girenas neverti jiems rodomos pagarbos dėl nepasiekto tikslo.

ŠIAULIŲ „SAULĖ“ SUŠILDYS ČIKAGOS LIETUVIUS

Spalio 14-ąją Čikagoje gali jau būti šaltoka. Tačiau dėl to jaudintis nebereikia: jeigu taip bus, tai mūsų tautiečius pašildys čia iš Šiaulių miesto atvažiuojantis „Saulės“ liaudies muzikos ansamblis.

Dabar atvykstantis „Saulės“ ansamblis yra Šiaulių universiteto (jis taip vadinasi nuo šių metų rudens) studentų, o taip pat ir dėstytojų vienetas. Jis jau gyvuoja nuo 1972-ųjų metų, taigi šį pavasarį šventė savo 25-ąją sukaktį. Sukakties proga buvo išleistas gražus lankstinukas, su informacija lietuvių, anglų ir vokiečių kalbomis. Šiaulių dramos teatre balandžio 18 d. įvyko jubiliejinis koncertas.

Šiame lankstinuke rašoma: „Kolektyvas koncertuoja vilkėdamas autentiškais lietuvių liaudies kostiumais. Ansamblio repertuare ne tik lietuvių liaudies dainos, šokiai, melodijos, bet ir šiuolaikiniai kūriniai, sukurti laikantis geriausių lietuvių liaudies muzikos tradicijų. Ansamblio dalyviai įvairiuose festivaliuose, konkursuose, kur ne kartą buvo pelnyti laureatai bei diplomatininkais. Koncertuota ne tik Lietuvoje, bet ir Belgijoje, Didž. Britanijoje, Olandijoje, Kuboje, Rusijoje, Prancūzijoje, Lenkijoje, Vengrijoje, Vokietijoje, Švedijoje ir kitur.

Šiuo metu ansamblio siela yra jo meno vadovas — Darius Daknys. Choreografiniai grupė vadovauja Edmundas Verpetinskas, o vadybininku yra Zenonas Ripinskis. Čia reikia pažymėti, kad apie dešimtį metų šiam ansambliui vadovavo, dabar Čikagoje apsigyvenęs, muzikas Saulius Palionis.

Kaip jau aukščiau buvo pažymėta, ansamblis yra daug kur koncertavęs, daug kur kelia. Kartais kas mėnesį ansamblietiai kur nors vyksta koncertuoti. Praėjusią vasarą grupei ansamblietė teko dalyvauti tarptautiniame vasaros festivalyje Olandijoje, o taip pat Cuxhaven mieste Vokietijoje vykusiose lietuvių tautodailės parodos — „Pažintis su Lietuva“ meninėje programoje.

Nors ir daug pasaulį išmaišę „Saulės“ ansamblietiai dar niekada nėra buvę JAV. Tad su džiaugsmu buvo priimtas Omahos universiteto Nebrasos valstijoje kvietimas atvykti į šį miestą ir pakoncertuoti, nes Šiauliai ir Omaha yra pasirašę miestų seserystės sutartį. Ta proga šiauliečiai sutiko pakoncertuoti Clevelande, Detroito ir, žinoma, Čikagoje, kur šiauliečių koncertų rūpinasi energingoji „Lithuanian Cultural Connection“ vadovė Pranė Šlutienė. Jos pastangomis čia atvyksta ir „Armonikos“ ansamblis (jis Čikagoje ir Lemonte koncertuoja spalio 12 d.)

Dėl koncertų kituose miestuose, Čikagoje Šiaulių „Saulė“ galės pasirodyti kiek nepatogiu laiku — antradienį — spalio 14 d. vakare. Tačiau kitos išeities nėra. Bet tas neturėtų būti kliūtis gausiai Čikagos lietuvių šeimai užpildyti Jaunimo centro didžiąją salę, kaip užpildė vakar (liepos 7 d.), koncertuojant Kauno „Nemunui“.

Beje, šiauliečių vienetas yra didokas — Čikagon atvyksta 30 asmenų grupė, kuri ne vien tik dainuos, bet šoks bei gros. Tad yra žadamos dvi valandos gražios muzikos, dainų, šokių. Puikios nuotaikos turėtų niekam netrūkti. Po koncerto, kaip paprastai, bus pabendravimas su svečiais Jaunimo centro kavinėje.

Ed. Šulaitis

Šiaulių miesto ansamblis „Saulė“, kurio koncertas rengiamas spalio 14 d. Jaunimo centre.

BANKININKYSTĖS PAMOKA „SEKLYČIOJE“

LB Socialinės tarnybos centras yra „Seklyčia“. Čia skubame, kai kas nors neaišku ar reikia skubios pagalbos; jei nusibodo būti vienam ar vieni namuose, ar išalkome, nes čia gali susitikti, gauti gerą patarimą ir skaniai nebrangiai pavalgyti lietuviško maisto. O per „trečiadienio popietes“ tai jau tikra atgaiva. Gabi parengimų vadovė Elena Sirutienė visuomet turi kokią staigmeną ar rimtai paruoštą programą. Čia klausomės pasakaitų, dažnai pavairintų vaizdajuostėmis, minime sukaktis ir tautines šventes, būna „madų parodos“ arba išklause rimto koncerto, o kartą įmėnėsi ir patys prisidainuojame, vadovaujant Faustui Stroliai.

Čia mėgstama apsilankyti ir Lietuvos politikai, kai jiems reikia kontakto su „liaudimi“, ir šiaip įdomesni veikejai. Iš čia organizuojamos trumpos išvykos į įdomesnes vietas ar spektaklius. Vienu žodžiu, jeigu tau ko nors prirėkė, į „Seklyčią“ skubiai eik!

Taip buvo ir trečiadienį, rugsėjo 29 d. Suėjome į „Seklyčią“, susirūpinę, kas bus su mūsų santaupomis Standard Federal banke? Ar nebus su juo, kaip atsitiko su „Kasa“? Sklinda gandai, kad jau parduotas ar susijungęs su kitu didesniu banku. Juk tai buvo saugiausia vieta lietuvių pinigams. Mackevičių šeimos įsteigtas šio šimtmečio pradžioje, atlaikė visas bankines audras, neprazūdęs indėlininkų pinigų. Dar neseniai skelbė turįs 2.5 milijardo dolerių kapitalo ir įsteigtas daug skyrių Čikagoje. Pernai tapo akcine bendrove, pardavęs savo indėlininkams akcijas po 10 dolerių už akciją, dabar kas atsitiko?

„Seklyčia“ neliko abejinga. Birutė Jasaitienė, vyriausia šios LB organizacijos direktorė, kreipėsi į S.F.B., prašydama paaiškinimo. Ji susitiko ir su naujais šio banko savininkais iš T.C.F. (Twin City Federal Bank) vadovais. Jie susidomėjo lietuviška socialine veikla ir buvo trumpam atleisti susipažinti su „Vaikų Vilties“, „Mercy Lift“ ir „Seklyčios“ veikla. Jiems patiko. Per „Draugo“ pokylį Martiniuke saleje jie paaukojo 1,000 dol. Draugo fondui, šiai popietei atsiuntė S.F.B. buvusią vice direktorę, dabar jų vyriausią konsultantę, Rūtą Staniulienę, išaiškinti „Seklyčios“ lankytojams ir kas bus su jų pinigais.

Rūtą Staniulienę pažįstame jau kaip buvusią lituanistinės mokyklos mokytoją. Tai simpatiška, gabi ir labai iškalbi moteris. Aiškiu, skambiu balsu, net be mikrofono, paaiškino, kad labai žymi finansinė bendrovė — Twin City Federal Bank of Minnesota (T.C.F.) turėdama per 8 milijardus kapitalo, nutarė plėstis į kitas valstijas. Jiems labai patiko stiprus, gerai tvarkomas Mackevičių S.F.B. ir pasiūlė už jo akcijas po 25 dol. — tai du su

puse kartų daugiau, negu pernai buvo už tas akcijas sumokėta. Akcininkai, susirinkę rugsėjo 4 dieną, balsavo ir 80% pasisakė už pardavimą. Juo labiau, kad visas S.F.B. administracinis vienetas lieka savo vietose ir David Mackevičius palieka to naujo T.C.F. banko skyriaus, kuris vadinsis T.C.F.B. of Illinois direktorium, o R. Staniulienė — vyr. konsultante. Indėlininkų pinigai saugiai apdrausti, kaip ir ligi šiol, po 100,000 dol. už pavienių sąskaitą ir 200,000 — už bendrą (joint) sąskaitą. T.C.F.B. dabar turis per 10 milijrd. dol. kapitalą, ir siūlo indėlininkams čekių knygetes ir „debito kortelę“, kuri veiks kaip ir kredito kortelė, tik skirtumas tas, kad už nupirktas su ta kortele prekes nereiks bankui mokėti savo čekiu — bankas pats perves iš indėlininko sutauptų be jokių specialių atlyginimų. Indėlininkai teks tik saugotis pavalgėme pietus.

Bankas kas mėnesį praneš, kiek nurašyta ir kiek lieka sąskaitoje. Išvengsime vėlavimo pabaudų. Tačiau už sąskaitos perviršijimą teks mokėti nemažus nuosimčius. Visa tvarka ir indėlininkų knygetės lieka tos patios, kol visa sistema bus įvesta į kompiuterį — kažkada ateinantį pavasarį. O norintieji gauti daugiau paaiškinimų, gali kreiptis į banką arba į jo skyrius. Visur dirba ir Lietuviškai kalbančios tarnautojos.

Kaip matome, įvyko gyvenimo dėsni: „Didelė žuvis prarijo sveiką, bet mažesnę žuvį“. Tas įvyko įstatymų ribose, galime jaustis ramūs dėl savo indėlių ir dėkingi T.C.F.B. už jų norą būti mūsų labdarai.

Po to buvo trumpa meninė programa: kun. Budrius iš Kražių padainavo kelias dainas, o Boleslavas Rašimas paskambino pianinu. Visi labai plojome ir gerai nusiteikę pavalgėme pietus.

Jonas Žebrauskas

„Draugo“ pokylyje rugsėjo 21 Martiniuke saleje. Iš kairės: Marija Remienė, Aras Staniulis ir Rūta Staniulienė.

SKELBIMAI

x Siuntiniai, pinigai į Lietuvos partizanų fondą per TRANSPAK, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629. Tel. 773-838-1050.

x Lietuvos Partizanų Globos fondo valdyba ir šelpiamieji partizanai taria nuosirdžiausią AČIŲ Kenoshos Kestučio šaulių kuopai už \$500 auką. Taip pat nuosirdus AČIŲ Vincium ir Aldonai ŠMULKŠCIAMS paaugukųsiems jau šiais metais \$400. AČIŲ ir Vytautui Lapėnui paaugukusiam \$200.

Aukos nurašomos nuo federacinių mokesčių. Norintieji šelpiti partizanus, aukas siuntia: Standard Federal Bank, Acct. 663777, 4192 S. Archer Ave., Chicago, IL 60632. L.P.G.F. valdyba.

x Kviečiame visus Čikagoje gyvenančius šiauliečius ir visus Čikagoje ir apylinkėse gyvenančius lietuvius atvykti į vienintelį „SAULĖS“, Šiaulių universiteto liaudies muzikos ansamblio, koncertą spalio 14 d., antradienį, 7 val. vak. Jaunimo centre, 5620 S. Claremont Ave. Iš anksto bilietai gaunami „Seklyčioje“, 2711 W. 71 St.

x Nauji patarimai ir konkreti pagalba norintiems grįžti į Lietuvą. Puikiai įrengti butai, privačios valdos. Nuosirdus, nebrangus ir sąžiningas patarNAVIMAS. Kreiptis: Danutė Žilvicienė, Klinikų g-vė 11-12, Vilnius-2055, Lietuva. Tel. 370-2-748056, fax: 370-2-261165.

x LIETUVOS DUKTERŲ dr-jos „RUDENS POKYLIS“, rengiamas spalio 11 d., 6 v.v., Jaunimo centre, vertas dėmesio! Svečiai bus vaišinami p. O. Norvilienės paruošta vakariene, klausysis linksmos programos, šoks A. Telmoko kapelai grojant. Vertingi „laimės šuliniai“, kuriuos su kaupu pripildyti dar prašome laimikių. Raštinėje, 2735 W. 71 St., 10-2 v. galima gauti bilietus. Tel. 773-925-3211. Laukiame visų!

ARAS ROOFING
Aras Roofing, Kėdai
Draugystės 11-12
Tel. 60 257 0716
Skambinti po 5 v.